

Universitätsbibliothek Wuppertal

Omnia Divini Platonis Opera

Plato

Basileae, 1551

Cratylus, vel de recta nominum ratione

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-245)

307

CRATYLVS PLATONIS, VEL DE RE

CTA NOMINVM RATIONE: TRANSLATVS A MARSILIO
Ficino Florentino, ad Petrum Medicem uirum clarissimum.

HERMOGENES. CRATYLVS. SOCRATES.

VIS igitur sermonem nostrū & cum hoc Socrate conferamus? CRAT. Vo-
 lo equidem, si tibi uideatur. HER. Cratylus hic ō Socrates, rebus singulis ait
 natura inesse rectam nominis rationem, neq; id esse nomen, quod quidā ex
 constitutione uocant, dum uocis suæ particulam quandā pronuntiāt, sed
 rectam rationem aliquam nominū & Græcis & Barbaris eandē omnibus
 innatam. Percontor itaq; ipsum, num reuera Cratylus sit eius nomen. Ipse fatetur. Socra-
 ti uero quod nomen, inquam? Socrates ait. Nonne cæteris omnibus, in quā, id est nomen
 quo quoc; uocamus? Ille nō tibi tamen ait Hermogenes nomen est, neq; etiā si omnes
 homines te ita uocant. Dumq; obsecro ut sciscitanti mihi quidnam dicat aperiat, nihil
 prorsus declarat, sed me ludens, simulat sese aliquid uersare animo, quasi nō nihil hac de
 re intelligat, quod si uellet exprimere, cogeret me id ipsum fateri, eadēq; dicere quæ ipse
 dicit. Quamobrem libenter ex te audirem, si qua ratione Cratylī uaticiniū potes conijce-
 re. libentius tamen sententiam tuam de nominum rectitudine, si quidem tibi placet, audi-
 rem. SOC. O Hipponici filii Hermogenes, ueteri proverbio fertur, Pulchra esse cognitu Prouerbiū
 difficilia. Atqui illa nominū notitia haud parua res est. Equidem si ex Prodicō illā quin-
 quaginta drachmarum demonstrationē iam olim audissem, in cuius traditione etiā hæc
 inerant, ut ipse testatur, nihil prohiberet quin tu statim nominū rectitudinē intelligeres.
 eam porro nuncq; audiui, sed illam drachmæ unius duntaxat. Quare quid in his uerū sit,
 nescio, inuestigare autem tecum simul & cum Cratylō paratus sum. Quod autem dicit tibi
 non esse reuera nomen Hermogenes, quod à lucro dicitur, mordet te puto quasi pecu-
 niarum auidus sis, & impos uoti. Verum, ut modo dicebam, difficilia hæc cognitu sunt.
 Oportet autem rationes utriusq; in medium adducendo perquirere, utrum ita sit ut dicis
 ipse, an potius ut Cratylus ait. HER. Enim uero ō Socrates, licet frequenter cum hoc cæ-
 terisq; permultis iam disputauerim, nondum tamen persuaderi mihi potest aliā esse no-
 minis rectitudinē, q̄ conuentionem ipsam consensionemq;. Mihi quidē uidetur quod
 cuncq; nomen quis cuiq; imponit, id esse rectū. Ac si rursus cōmutat, aliudq; imponit, ni-
 hilominus q̄ primum, quod illi succedit nomen rectū existere, quemadmodū seruis no-
 mina cōmutare solemus: nulli quippe rei natura nomē inesse, sed lege & usu illorum qui
 sic uocare consueuerunt. Quod quidem si aliter se habet, paratus sum non à Cratylō tan-
 tum, uerum etiā à quouis alio discere atq; audire. SOC. Fortē aliquid dicis Hermogenes.
 Consideremus itaq; quodcūq; imponit quis cuiq; nomen uocatq;, id illi nomen esse as-
 feris? HER. Mihi sane ita uidetur. SOC. Et siue priuatus uocet, siue ciuitas? HER. Assero.
 SOC. Quid uero si ipse rem aliquā uocem, ueluti si quem nunc hominem uocamus, ego
 equum nominē, quem uel equum, hominē publice quidem erit eidē homo nomen, pri-
 uatim equus, & priuatim rursus homo, publice equus. Ita loqueris? HER. Ita uideō. SOC.
 Dic iterum num aliquid nuncupes uera loqui, aliquid loqui falsa. HER. Equidem. SOC.
 Nonne illa quidem uera erit oratio, hæc aut oratio falsa? HER. Ita prorsus. SOC. Illa uero
 oratio quæ existentia dicit ut existūt, uera est, quæ ut nō existūt, falsa? HER. Certe. SOC.
 Est autem hoc, oratione, ea quæ sunt, & quæ non sunt, dicere? HER. Id ipsum. SOC. Ora-
 tio quæ uera est, utrum tota quidem est uera, partes non ueræ? HER. Imō & partes ueræ.
 SOC. Vtrū partes magnæ ueræ, exiguæ uero particulæ falsæ, an ueræ sunt omnes? HER.
 Omnes arbitror. SOC. Habes orationis partem aliquā minorē nomine? HER. Nequaq;. Orationis
 hæc em pars minima. SOC. Et nomen quidē hoc pars orationis ueræ. HER. Proculdubio. pars mini-
 SOC. Pars utiq; uera, ut ais ipse. HER. Vera. SOC. Pars autem falsa. HER. Aio. SOC. Licet ma est no-
 ergo nomen uerū, & nomen falsum dicere, si quidē & orationem. HER. Quid prohibet? men
 SOC. Quod quisq; cuiq; nomen esse ait, id & cuiq; nomen est? HER. Id ipsum. SOC. An
 etiā quotcuncq; quis nomina cuique tribuit, totidem erunt? ac etiam quodcuncq; tri-
 buit? HER. M. Haud equidem habeo Socrates, aliquam præter hanc nominis rectitu-
 dinem

Sententia
Protagoræ
circa essenti-
am rerum

Sententia
Euthydemii,
omnia om-
nibus esse si-
militer, ac
semper

dinem, ut uidelicet liceat mihi quidē alio rem uocare quod ipse imposui nomine, tibi au-
tem alio quod tu imposuisti. Ita equidem in ciuitatibus uideo eorundem, propria quædam
haberi nomina, & Græcis ad alios Græcos, & Græcis ad Barbaros. SOC. Animaduerta-
mus Hermogenes, utrum res ipsæ ita se habere tibi uideantur, ut propria rerum apud u-
numquenq; essentia sit, quemadmodum Protagoras tradidit: rerum omnium dicens ho-
minem esse mensuram, ita ut qualia mihi quæq; uidentur, talia & mihi sint: item qualia tibi,
& tibi talia. An potius quædam esse putes, quæ essentia suæ quandā habeant firmita-
tem. HER. Quandoq; o Socrates, dubitans ad hæc deductus sum, quæ tradit Protagoras.
Ita tamē esse haud satis mihi persuadeo. SOC. Nunquid & ad hoc aliquando es dedu-
ctus, ut tibi nequaquam uideretur aliquem esse hominem omnino malum? HER. Non
per Iouem. imō sæpenumero ita sum affectus, ut existimarem homines nonnullos omni-
no malos esse, & quidem plurimos. SOC. Prorsus autem boni nulli adhuc tibi usi sunt?
HER. Admodum pauci. SOC. Visi ergo sunt aliqui. HER. Aliqui. SOC. Qua ratione
hoc iudicas? hac ne? omnino quidem bonos esse, omnino prudētes: prorsus uero prauos
imprudētes omnino? HER. Mihi sanē ita uidetur. SOC. Si Protagoras uera dixit, estq;
hæc ipsa ueritas, ut qualia quæq; cuiq; uidentur, talia sint, fieri ne potest, ut alij hominum
prudētes sint, imprudētes alij? HER. Nequaquam. SOC. Atqui hæc, ut arbitror, tibi
omnino uidentur, cum uidelicet prudentia quædam & imprudentia sit, Protagorā haud
omnino uera loqui posse. Neq; enim alter altero reuera prudētior erit, si quæ cuiq; uiden-
tur, cuiq; uera erunt. HER. Ita est. At neq; Euthydemo assentiris, ut arbitror, dicenti om-
nia omnibus esse similiter ac semper. Neq; enim alij boni, alij mali essent, si semper & æ-
que omnibus & uirtus inesset & prauitas. HER. Vera loqueris. SOC. Ergo si neq; om-
nia omnibus insunt semper atq; similiter, neq; cuiq; proprium unumquodq;, cōstat res
ipsas esse quæ essentiam quandam firmam in se habent, neq; quo ad nos neq; a nobis per
imaginationem sursum deorsumq; distractæ, sed secundum seipsas quo ad ipsarum essen-
tiam ut natura institutæ sunt permanentes. HER. Idem mihi quoq; uidetur o Socrates.
SOC. Vtrum res ipsæ ita natura consistunt, actiones autem illarum non ita, sed aliter? an
& actiones ipsæ similiter quædam rerum species sunt? HER. Et ipsæ omnino. SOC. Er-
go actiones ipsæ secundum naturam suam, non secundum opinionem nostram fiunt.
Quemadmodum si nos rem quampiam diuidere statuamus, utrum sic diuidēda res quæ
que est, ut nos uolumus, & quo uolumus? an potius si unumquodq; diuidamus secun-
dum naturam qua diuidere & diuidi oportet, itemq; eo quo secundum naturam diuisio
fieri debet, diuidemus utiq; recte, & aliquid proficiemus, ac recte istud agemus? Sinau-
tem præter naturam, aberrabimus, nihilq; proficiemus? HER. Mihi quidem ita uidetur.
SOC. Atque etiam si comburere aliquid aggrediamur, non secundum omnem opinio-
nem comburere oportet, sed secundum opinionem rectam, hæc autem est qua ratione
naturaliter quodq; comburi debet atq; comburere, & quo debet. HER. Vera hæc sunt.
SOC. Nonne eadem de cæteris ratio? HER. Eadem. SOC. An non & dicere una quæ-
dam operationū est? HER. Est plane. SOC. Vtrum recte dicet, qui ut sibi dicendum ui-
detur, ita dicit? an potius qui ita dicit, ut ipsa rerum natura dicere dicitq; requirit? et si quo
natura exigit, eo & dicat, aliquid dicendo proficiet: sin aliter, aberrabit: nihilq; efficiet.
HER. Ita equidem ut ais, existimo. SOC. An non dicendi pars quædam est nominare? &
qui nominant, loquuntur quodāmodo? HER. Omnino. SOC. Et nominare actio quæ-
dam est? quandoquidem & dicere actio quædam circa res est. HER. Prorsus. SOC. A-
ctiones autem nobis apparuerunt haud ad nos respicere, sed propriam quandam sui ha-
bere naturam. HER. Est ita. SOC. Nominandū itaq; ea ratione qua rerum ipsarum natu-
ra nominare ac nominari postulat, & quo postulat, nō autem pro nostræ uoluntatis arbi-
trio, si standum est in his quæ dicta sunt. HER. Sic est. SOC. Atq; ita aliquid peragemus,
nominabimusq;, aliter uero nequaquam. HER. Apparet. SOC. Quod incidendū est,
aliquo incidendū. HER. Aliquo. SOC. Et quod texendū, aliquo certe texendū, quod ue-
perforandū, aliquo perforandū. HER. Plane. SOC. Item quod nominandū, aliquo no-
minandū. HER. Sic oportet. SOC. Quid illud, quo aliquid perforare oportet? HER.
Terebrum. SOC. Quid quo texere? HER. Radius pectenq;. SOC. Quid quo nomina-
re? HER. Nomen. SOC. Bene loqueris, ideoq; instrumentum aliquod nomen est. HER.
Est

Est, s o c. Si quærerē quod instrumentū est radius pectēnq̄, responderes quo teximus?
 HER. Non aliud, s o c. Textentes uero quid facimus? an non subtegmen & stamīna confusa, radio discernimus? HER. Istuc ipsum, s o c. Idem de terebro ac ceteris respondebis?
 HER. Idem, s o c. Potes & circa nomen similiter declarare, quid facimus dum nomine ipso quod instrumentū est, aliquid nominamus? HER. Nequeo, s o c. Nūquid docemus inuicem aliquid, ac res ut sunt, discernimus? HER. Nempe, s o c. Nomen itaq̄ rerū substantias docendi discernendiq̄ instrumentū est, sic ut pectēn & radius ipse tele. HER. Sic est dicendū, s o c. Radius porrò textoriū est instrumentū, HER. Quid nī? s o c. R. Textor itaq̄ radio ac pectēne recte utetur, recte, inquā, secundū texendī rationē. Ille uero qui docet, nomine utetur, & recte, recte uidelicet secundū docendī propriā rationē? HER. Certe, s o c. Cuius artificis opere bene utetur textor, quando radio pectēneq̄ utetur? HER. Fabri lignarij, s o c. Quisque ne lignarius faber, an potius qui artē habet? HER. Qui habet artē, s o c. Cuius item opere recte perforator utetur? HER. Aerarij fabri, s o c. Num quisq̄ est faber aerarius? an potius qui habet artem? HER. Qui artē, s o c. Age ergo, dic cuius opere ipse doctor utatur, quoties nomine utitur. HER. Nescio, s o c. Assignare & hoc nescis? quis nobis tradit nomina quibus utimur? HER. Ignoro & hoc, s o c. Nonne lex tibi uidet nobis nomina statuisse? HER. Videtur, s o c. Ergo legislatoris utē opere doctor, quādo nomine ipso utetur. HER. Opinor, s o c. Cōditor legis quilibet tibi a que uidetur, an qui arte est prāditus. HER. Arte prāditus, s o c. Quare nō cuiuscunq̄ uiri est Hermogenes nomen imponere, uerū cuiusdam nominū autoris, hic autem etiam, ut uidetur, nominū institutor, qui rarior omni artifice inter homines reperit. HER. Apparerit, s o c. Animaduerte obsecro, quō respiciens nominū institutor, nomina rebus imponit: imō superiorū exempla dijudica, quō respiciens faber radium pectēnq̄ cōficit. nōne ad tale aliquid quod ad texendum natura sit aptum? HER. Prorsus, s o c. Si in ipso opere radius hic frangatur, utrum alium iterū fabricabit ad fracti istius imaginē? an potius ad speciem ipsam respiciet, ad cuius exemplar radium qui fractus est, fecerat? HER. Ad ipsam ut arbitror, speciem, s o c. Nonne speciem ipsam merito ipsius radij rationē, ipsumq̄ radium maxime nominabimus? HER. Opinor, s o c. Siquādo oportet cōficiendā uesti tenui uel crassiori lineę siue lanę, siue cuius alteri radiū apparare, radios singulos oportet speciem radij ipsius habere: qualis uero cuiq̄ naturaliter est accommodatissimus, talem ad opus peragendū, ut natura postulat, adhibere. HER. Oportet sanē, s o c. Eadem de ceteris instrumentis est ratio. Nam quod natura cuiq̄ congruit, instrumentū adinueniendum est, atq̄ id illi attribuendū, ex quo efficit nō qualecunq̄ uult qui fabricat, sed quale natura ipsa exigit. Terebrum namq̄ cuiq̄ accommodatum scire oportet in ferro perficere. HER. Patet, s o c. Radium quinetiam singulis competentem in ligno. HER. Verā hæc sunt, s o c. Quippe ipsa ratione naturę alius radius telæ alteri competit, & in alijs eodem modo, HER. Sanē, s o c. Oportet quoq̄ uir optime, ut ille nominum institutor nomen natura rebus singulis aptū in uocibus & syllabis exprimat, ad idq̄ respiciēs quod ipsum nomen est, singula nomina singat, atque attribuat, si reuera nominum autor est futurus. Quod si non isdem syllabis quisq̄ nominum conditor nomen exprimit, animaduertendum est, quod neq̄ fabri omnes ararij eodem in ferro id faciunt, quoties eiusdem gratia idem fabricant instrumentum. Verum quatenus eandem ideam attribuunt, licet in alio & alio ferro, eatenus recte se habet instrumentum, siue hic, siue apud Barbaros fabricēt. Nonne? HER. Maxime, s o c. Nonne & eodem modo censebis, donec institutor nominum qui apud nos est, & qui apud Barbaros, nominis speciem cuiq̄ cōpetentem tribuunt, in quibuslibet syllabis nihilo deteriore esse unū altero in nominibus imponendis? HER. Equidem, s o c. R. Quis cogniturus est utrum conueniens radij species cuiunque ligno sit impressa? num faber qui efficit? an textor usus? HER. Probabile est ō Socrates, magis eū qui est usus, cognoscere, s o c. Quis lyre fabricatoris opere utitur? nōne ille qui fabricantem instruere potest, & opus recte ne an cōtrā factū sit, iudicare? HER. Omnino, s o c. Quis ergo? HER. Citharista, s o c. Quis autem opere structoris nauij? HER. Gubernator, s o c. Quis item nominū conditoris operi optime præsidebit, & expletū dijudicabit & apud Græcos & apud Barbaros? Nonne & qui utē? HER. Is certe, s o c. An nō is est qui interrogare scit? HER. Iste, s o c. Idem quoq̄ respondere.

Nomen, rerū substantias docendi discernendiq̄ instrumentum

Quomō nominabit qui recte nominabit

Dialecticus
nouit recte
imposita no-
mina rebus
sint, necne

Veritas no-
men scripti,
aut ironici

HER. Nempe. S O C. Eum uero qui interrogare scit atq; respondere, alium uocas q̄ diale-
cticum? HER. Dialecticum profecto. S O C. Fabri ita opus est temonem facere guber-
natorē præcipiente, si bonus futurus est temo. HER. Apparet. S O C. Nominum quoq; au-
toris nomen, monente dialectico uiro, si modo recte ponenda sunt nomina. HER. Vera
hæc sunt. S O C. Apparet ergo Hermogenes haud leue quiddam, ut ipse censes, nominis
impositionem esse, necq; id esse imperitorum & quorumuis hominum opus. Nempe Cra-
tylus uera loquitur, cum nomina dicit natura rebus competere, necq; unum quemuis esse
nominum autorem, sed illum duntaxat qui ad nomen respicit, quod natura cuiq; conue-
nit, posteaq; speciem eã literis syllabisq; inferere. HER. Nescio Socrates qua ratione his
quæ dixisti, sit repugnandū: forte uero non facile est subito sic persuaderi. Videor autem
mihi hūc in modum tibi potius assensurus, si ostenderis quam dicas esse natura rectā no-
minis rationem. S O C. Equidem ô beate Hermogenes, adhuc nullam dico. ferme namq;
è memoria excidit quod dixerā supra, me uidelicet hoc ignorare, uerum unā tecum per-
quirere. Nunc autem mihi & tibi simul inuestigantibus hoc duntaxat præter superiora
compertū est, rectitudinem aliquā natura nomen habere, nec quemlibet posse nomen
rebus accommodare. Nonne? HER. Valde. S O C. Considerandum restat, si nosse deside-
ras, quænam ipsius sit nominis rectitudo, id est ratio recta. HER. Desidero equidem. S O C.
Animaduerte igitur. HER. Qua uia inuestigandū mones? S O C. Rectissima est ô amice,
consideratio, ab his qui sciūt hæc perquirere, oblati pecunijs, & gratijs insuper actis: hi
uero sophistæ sunt, quibus frater tuus Callias multis erogatis pecunijs, sapiens euasisse ui-
detur. Postquam uero in res paternas ius non habes, reliquū est fratrem supplex ores, ut
te doceat nominū rectitudinem quam à Protagora didicit. HER. Quam absurda hæc es-
set petitio Socrates, si cum illam Protagoræ ueritatem nullo modo recipiā, ea quæ ex ue-
ritate illa dicuntur, alicuius precij æstimarē. S O C. At uero si tibi hæc non placent, ab Ho-
mero cæterisq; poetis est discendum. HER. Quid de nominibus, & ubi Homerus ô So-
crates, tradit? S O C. Passim multa, maxima uero & pulcherrima sunt illa, in quibus distin-
guit circa eadem quæ nomina homines, & quæ dii ipsi inducunt. An non censes ipsum
in his magnificum aliquid & mirandum de recta ratione nominū tradere? Constat enim
deos nominibus illis ad rectitudinem ipsam uti, quæ natura consistunt. An non putas?
HER. Certe equidem scio, si qua dii uocant, recte eos admodum nominare. Verum quæ-
nam ista? S O C. An ignoras quod de Troiano flumine, quod singulari certamine cū Vul-
cano pugnauit, inquit: quod Xanthū dii uocant, uiri Scamandrum. HER. Scio. S O C.
An non censes magnificum quiddam cognitu esse hoc, qua ratione rectius sit flumen il-
lud Xanthū, quam Scamandrū nominare? Item si uis, animaduerte & istud, quod auem
eandem dicit Chalcidem quidē à dijs, Cymindin uero ab hominibus nominari. Leuem
cognitionem hanc putas, ut sciaſ quanto rectius sit eandem auem Chalcidem quam Cy-
mindin nuncupare, uel Batiæam atq; Myrinen, aliaq; permulta & apud hunc poetam
& apud alios talia? Verum istarū rerum inuentio acutius ingenium quam nostri uigilant
Scamandrius autē & Astyanax quid significant, humano ingenio, ut mihi uidetur, com-
prehendi, & facile percipi potest, quam rectitudinem esse Homerus uelit in his nomi-
nibus quibus Hectoris filium nuncupat. Scis ea carmina quibus insunt, quæ dico? HER.
Omnino. S O C. Vtrum istorum nominū putas Homerum existimasse conuenire magis
puero, Astyanactæne, an Scamandriū? HER. Ignoro. S O C. Sic autem considera: si quis te
interrogaret, utrū putes sapientiores rectius nomina rebus imponere, an minus sapien-
tes, responderes utiq; sapientiores. HER. Sic certe. S O C. Vtrū mulieres in urbibus sapien-
tiores esse tibi uident, an uiri? quantū ad genus attinet. HER. Uiri. S O C. Nescis quod in-
quit Homerus, Hectoris filium à Troianis Astyanactæ, à mulieribus Scamandriū nuncu-
patum: quandoquidem uiri illum Astyanactæ uocare consueuerūt. HER. Videtur. S O C.
Nonne Homerus Troianos uiros sapientiores, quam mulieres eorū existimauit? HER.
Arbitror equidem. S O C. Astyanactæ igitur rectius quam Scamandrium nominatum
esse censuit. HER. Apparet. S O C. Animaduertamus quam ipse denominationis huius
causam affert, Solutus enim, inquit, ciuitatem ipsis tutatus est amplaq; moenia. Quapro-
pter decet, ut uidetur, protectoris filium nominare ἀστυάνκτα, id est regem urbis, urbis,
inq; eius, quam pater ipsius seruauit, ut inquit Homerus. HER. Idem mihi quoq; uidet.
S O C.

SOC. Quod aut hoc maxime, porro & ipse nondum satis intelligo, o Hermogenes. Tu uero percipis? HER. Nō per Iouem. SOC. Atqui & Hectori o bone uir, nomen ipse Homerus imposuit. HER. Quamobrem? SOC. Quonia mihi uidei id nomen Hector Astyanacti esse quam proximum: ferme enim idem significant, putantq; Græci utraq; hæc nomina regia esse. Cuiuscunq; enim quis ἀναξ, id est rex extitit, eiusdem est & ἑκτωρ, id est possessor. Constat enim dominari illi, possidereq; & habere. An forte nihil tibi dicere uideor? meq; fallit opinio, qua Homeri scientiam circa nominum rectitudinem, ceu per uestigia quædam attingere cōfidebam? HER. Nullo modo, ut arbitror. forte enim non nihil attingis. SOC. Decet, ut mihi uideatur, leonis filiū leonem similiter nominare, equi filium equum. haud certe dico, siquid tanquam monstrum ex equo nascatur aliud. quiddam quam equus: sed cuius generis secundum naturam est quod nascitur, hoc dico. Si enim bouis secundum naturam filius equū gignit, non uitululus qui nascit, sed pullus equinus est nuncupandus. Et si equus præter naturam gignit uitululum, non pullus equinus dicendus est hic, sed uitululus. Neq; etiam si ex homine alia proles quam humana producat, quod nascitur homo uocari debet. Idemq; est de arboribus, deq; cæteris omnib. iudicandum. Probas hæc? HER. Probo equidem. SOC. Obserua me nequid defraudem. Eadem quippe ratione, si quis ex rege nascitur, rex est nominandus: in alijs uero & alijs syllabis idem significari, nihil interest, neq; refert siue addatur litera aliqua, siue etiā subtrahatur, donec essentia rei significata in ipso nomine dominatur. HER. Qui istuc ais? SOC. Nihil mirum nouum ue dico, uerū ita ut in elementis fieri cernis. scis enim quod elementorū nomina dicimus, ipsa uero elementa nequaq; quatuor duntaxat exceptis. dicimus enim ε & υ φιλον, ο μικρον & ω μέγα. Cæteris autem tam uocalibus quam non uocalibus alias addentes literas, ut βήτα η. τ. α. nomina constituimus, atq; ita proferimus. Verum quousq; elementi ipsius uim declarata inserimus, conuenit nomen illud uocare ipsum quod nobis significet elementum, ut in βήτα apparet, ubi additis η. τ. α. nihil obstitit quin integro nomine natura elementi illius ostenderetur, cuius nominum autor uoluit: usque adeo scite literis nomina dedit. HER. Vera mihi loqui uideris. SOC. Nonne eadē de rege ratio erit? Erit ex rege rex, ex bono bonus, ex pulchro pulcher, & in cæteris omnibus similiter ex quolibet genere alterū quiddam tale, nisi monstrū fiat, eademq; dicenda nomina. Variare autem licet per syllabas, ut uideantur homini rudi, quæ sunt eadem, esse diuersa. quemadmodū pharmaca medicorū coloribus & odoribus uariata sæpe cū eadem sint, nobis diuersa uidentur: Medico aut uim pharmacorū consideranti eadem iudicantur, neq; eum additamēta perturbant. Similiter forte qui est in nominibus eruditus, uim illorum considerat, neq; eius turbat iudicium, siqua litera addita est, uel transmutata, uel dempta, uel in alijs literis ac multis eadē uis nominis reperitur. Ut ea nomina quæ supra diximus, Astyanax & Hector, literas omnino diuersas, præter τ solum habent, idem tamen significant. Item quod ἀρχέπολις, id est, princeps ciuitatis dicitur, quam literarum communionē cum duobus superioribus habet? Idem nihilominus infert. Multaq; sunt alia, quæ nihil aliud quam regem significant. Multa præterea sunt, quæ exercitus ducem significant, ut ἀγίς, πολέμαρχος, δὴπόλεμος. Alia item quæ medicinæ professorem declarant, ut ἰατροκλής, ἀκεσίμβροτος. Aliaq; permulta reperiri possunt, syllabis & literis discordantia, uel autem significationis penitus consonantia. Sic ne & ipse putas, an aliter? HER. Sic certe. SOC. His profecto quæ secundum naturam fiunt, eadem tribuenda sunt nomina. HER. Omnino. SOC. Quoties uero præter naturam homines alii qui fiunt in quadam specie monstri, uelut quum ex bono pioq; uiro impius generatur, qui genitus est, non genitoris nomen sortiri debet, sed eius in quo ipse est generis: quem admodum supra diximus, si equus bouis prolem generet, non equum eius filium, sed bouem denominandum. HER. Sic est. SOC. Homini igitur impio ex pio genito, non parentis, sed generis nomen attribuendum. HER. Vera hæc sunt. SOC. Neque igitur θεοφιλου, id est Dei amicum, neq; μνησίθειου, id est Dei memorem, uel talem aliquem huiusmodi uocare filium talem decet, sed cōtraria significantibus nominibus appellare, si modo recte nomina instituta esse debent. HER. Sic prorsus agendum o Socrates. SOC. Profecto Orestis nomen recte, o Hermogenes, uideatur impositum, siue aliqua fors illi nomen dedit, siue poeta quidā, ferinam eius naturā agrestēq; & montanā nomine eo significās.

HER. Sic apparet, Socrates. S O C. Videtur & patri eius secundum naturam nomen esse.
 HER. Apparet. S O C. Apparet utiq; talis esse Agamemnon, ut sibi laborandū censeat, to-
 lerandūq; & in ijs quæ decreuit, per uirtutem perseverandū. Argumentū uero toleran-
 tiæ suæ apud Troiam tanto cum exercitu perduratio præbuit. Quod igitur mirabilis per-
 seuerantia uir hic fuerit, nomen significat Agamemnon, quasi ἀγασός ἢ τὸ ὑπὸ μόνῳ.
 Fortè uero & Atreus recte est nominatus. Nex enim Chrylippi, & crudelitas aduersus
 Thyesten, noxiū perniciosūq; illum demonstrant. Vnde cognominatio parumper de-
 clinat, & clam innuit, ut non quibuslibet naturam huius uiri declarent: his autem qui no-
 minum periti sunt, satis Atrei significatio patet. Dicitur enim secundum ἀτρεΐς, ἀφροσύ,
 ἀτρερόν, quasi indomitus, inexorabilis, noxius contumeliosusq; fuerit. Videtur & Pelopi
 nomen haud ab re tributum. Hominem quippe quæ prope sunt uidentem, nomen istud
 congrue significat. HER. Cur illi id conuenit? S O C R. Quoniam in Myrtili cæde, ut fer-
 tur, prouidere nihil potuit, neq; eminens prospicere quæ toti generi ex hoc calamitas im-
 mineret. Quæ enim ante pedes erant, & ad præsentia tantum respiciebat, hoc autem est
 prope aspiciere: quod & fecit, cum Hippodamiæ coniugium omni conatu inire conten-
 dit. Vnde Pelopi nomen ἀπέλας, id est, prope, & ὄψις, quod ad uisionem pertinet. Tan-
 talo quinetiam nomen natura ipsa uidetur impositum, si uera sunt quæ circumferuntur.
 HER. Quænam ista? S O C. Quod uiuenti adhuc illi aduersa plurima & graua contige-
 runt, tandemq; patria eius omnis subuersa est. Defuncto præterea saxum in caput immi-
 net, fors certe durissima. hæc prorsus cum nomine congruunt, perinde ac si quis nomina
 re τὰ λάνταρον, id est, infelicissimū uoluisset, sed paulo locutus obscurius, pro Talantato
 Tantalum posuisset. Tale utiq; nomen fortuna eius aduersa ipso rumore gentium præ-
 buisse uidetur. Quinetiam patri eius Ioui recte nomen est inditum, neq; tamen facile co-
 gnitu. Est enim uelut oratio quædam Iouis nomen, quod quidem bifariā paruentes, par-
 tim una, partim altera parte utimur. Quidam Ζῆνα, quidam Δία, uocant. Quæ partes in
 unum cōpositæ, naturam dei ipsius ostendunt, quod maxime debet nomen efficere posse.
 Nulla enim nobis cæterisq; omnibus uiuendi magis causa est, quam princeps, rexq;
 omniū. Quapropter decens nomen est hic Deus sortitus, per quem uita semper uiuenti-
 bus omnibus inest. Sectum autem in duo est unum, ut dicebam, nomen, in Δία uidelicet
 atq; Ζῆνα. Hinc Saturni filium cum quis audiat, fortè insolentem contumeliosūq; pu-
 tarit. Verū probabile est, magnæ cuiusdam intelligentiæ prolem Iouem esse. Quod enim
 κρόνος dicitur, non puerum significat, sed puritatem mentis ipsius, & synceram integra-
 tem. Est autem is ἔρανος, id est, cæli filius, ut fertur. Quippe aspectus ad supera merito ἔ-
 ρανια uocatur, quasi ὁρᾷ τὰ ἄνω. Vnde affirmant, ὦ Hermogenes, ij qui de rebus subli-
 mibus agunt, puram mentem adesse, & ἔρανον, iure nomen impositum. Si autem genealo-
 giam deorum ab Hesiodo traditam mente tenerem, & quos horum progenitores indu-
 cit, recordarer, haudquaq; cessarem ostendere tibi recte illis nomina inscripta fuisse, quo
 ad huius sapientiæ periculū facerem, siquid ipsa proficiat peragatq; & an deficiat nec ne,
 quæ mihi tam subito ignoro equidem unde nuper illuxit. HER. Profecto mihi uideris,
 ὦ Socrates, instar eorum qui numine rapiuntur, protinus oracula fundere. S O C. Reor
 equidem, ὦ Hermogenes, hanc in me sapientiam ab Euthyphrone Pantij filio emanasse.
 Illi siquidem astiti à matutino assiduus, auresq; porrexi. Patet igitur eum deo plenū non
 modo aures meas beata sapientia impleuisse, uerumetiam animum occupasse. Sic utiq;
 agendum arbitror, ut hodie quidem utamur ipsa, & reliqua quæ ad nomina pertinent, in-
 dagemus. Cras uero, si in hoc consenserimus, excutiamus eam, expiemusq; aliquem per-
 scrutati, siue sacerdotem, seu sophistam qui purgare hæc ualeat. HER. Probo hæc maxi-
 me Socrates. libentissime nanq; quæ de nominibus restant, audirem. S O C. Ita prorsus
 agendum. Vnde igitur potissimum exordiendū iudicas, postquam formulam quandam
 præscripsimus, ut pernoscamus si etiā nomina nobis ipsa testantur non casu quodam fa-
 cta fuisse, uerum rectitudinem aliquam continere? Nomina quidem heroum atq; homi-
 num nos fortè deciperent, horum nanq; multa secundum cognomenta maiorum posita
 sunt, & saepe nequaq; conueniunt, quemadmodū in principio diximus. Multa uero ex uo-
 to homines nomina tribuunt, ut Ἰσχυρίδην, σωσίαν, θεόφιλον, aliaq; permulta. Talia itaq;
 prætermittenda censeo. decens em̄ consentaneumq; maxime reperire nos quæ in rebus
 semp-

sempiternis & naturæ ordine cõstitutis recte sunt posita. Nam circa ista in condendis nominibus studuisse maxime decet. Fortè uero ipsorũ nonnulla diuiniore quadam potentia q̃ humana sunt instituta. HER. Præclare mihi loqui uideris, ô Socrates. SOC. Nonne par est ab ipsis dijs incipere, rationemq̃ inuestigare qua *θεοι* uocati sunt? HER. Nempe. SOC. Equidem ita conijcio. Videntur utiq̃ mihi Græcorũ præsci deos solos putasse eos, quos etiam his temporibus Barbarorũ plurimi arbitrantur, solem, lunã, terram, stellas, cœlum. Cum ergo hæc omnia perpetuo in cursu esse cõspicerent, ab hac natura *το θεῶν*, *θεῶν* nominasse uidentur, deinde & alios animaduertentes omnes eodem nomine nuncupasse. Habet quod dico uerisimile aliquid, nec ne? HER. Habet certè. SOC. Quid post hac inuestigandum? Constat de dæmonibus heroibusq̃ & hominibus quærendum esse. HER. De dæmonibus primum. SOC. Proculdubio Hermogenes. quid sibi uult dæmonum nomen? animaduerte num aliquid dicam. HER. Dic modo. SOC. Scis ne quos Hesiodus *δαίμονας* esse inquit? HER. Non. SOC. Neq̃ etiam, quod aureum genus hominum ait in principio extitisse? HER. Hoc equidem noui. SOC. Ait enim ex hoc genere post præsentis uitæ fata fieri dæmones sanctos, terrestres, optimos, malorũ expulsores, & custodes hominum. HER. Quid tum? SOC. Nempe arbitror uocare illum aureum genus, non ex auro cõstitutũ, sed bonum atq̃ præclarum. quod inde conijcio, genus nostrum ferreum esse dicit. HER. Vera narras. SOC. An non putas si quis nunc ex nostris bonus sit, aurei hunc generis ab Hesiodo æstimari? HER. Consentaneum est. SOC. Boni autem alij q̃ prudentes? HER. Prudentes. SOC. Idcirco, ut arbitror, eos dæmones præcipue nuncupat, quia sapientes *δαίμονες*q̃ erant. Et ex nostrâ istud præscia lingua nomen existit. Quã obrem & is, & cæteri poetæ permulti præclare loquuntur, quicunq̃ aiunt uidelicet, postquam bonus aliquis uita functus est, maximam dignitatem præmiumq̃ sortitur, fitq̃ dæmon secundum sapientiæ cognomentũ. Ita & ipse assero *δαίμονας*, id est sapientem omnem esse hominem, quicunq̃ sit bonus, eumq̃ dæmonicum esse, id est felicem, uiuentem atq̃ defunctũ, recteq̃ dæmonem nũcupari. HER. Videor mihi ô Socrates, in hoc tecum maxime consentire. SOC. *ἦγος* autem quid significat? Id nequaquã inuentu difficile paulo enim heroum nomen ab origine distat, indicans generationem illorum *ἦγος το σπῶτος* manasse. HER. Qua ratione id ais? SOC. An ignoras semideos heroas esse? HER. Quid tum? SOC. Omnes utiq̃ heroes uel ex amore deorũ erga mulieres humanas, uel amore uirorum erga deas sunt geniti. Præterea si hoc secundũ præsciam Atticorum linguam cõsideraueris, magis intelliges. reperies enim quòd paulisper mutatũ est nominis gratia ex *σπῶτος*, unde sunt heroes geniti; quod uel aut hinc heroum nomen est ductum, aut ex eo quòd sapientes, rhetoresq̃ fuerunt. facundi uidelicet, & ad interrogandũ differendũq̃ promptissimi. *εἰσφύ* nanq̃ dicere est: Quare, ut modo dicebamus, Attica uoce heroes rhetores quidam, & disputatores & amatorij uidentur. Vnde rhetorum sophistarumq̃ genus heroica proles existit. Verum nõ istud quidem difficile cognitu, imò illud obscurũ, quam ob causam homines *ἀνθρώπων* nominantur. habes ipse quid asseras? HER. Vnde id habeã bone uir? Quin si reperire quoquo modo possim, nil cõtendo, ex eo quòd te melius faciliusq̃ quam me reperturum spero. SOC. In Euthyphronis inspiratione confidere mihi uideris. HER. Absq̃ dubio. SOC. Et merito quidem confidis. Nam belle nimium mihi nunc uideor cogitasse, ac periculũ est nisi caueam, ne hodie sapiētior quàm deceat, uidear euasisse. Attende ad ea quæ dicã. Hoc in primis circa nomina animaduertere de *ἦγος* cet, quòd sepe literas addimus, sepe etiam demimus pro arbitrio, dum nominamus, & acuta sæpenumero transmutamus, ut cum dicimus *ἦγος*: hoc ut pro uerbo nomen nobis foret, alterum inde excerptissimus, & pro acuta syllaba media, grauem pronũciamus. In alijs quibusdam literas interferimus, alia uero grauiora proferimus. HER. Vera refers. SOC. Hoc & in *ἀνθρώπων* cõtingit, ut mihi quidem uidetur. Nam ex uerbo nomen cõstitutum est, uno a excepto, grauioriq̃ sine effecto. HER. Quomodo istud ais? SOC. Ita: hominis nomen illud significat, quòd cætera quidem animalia quæ uident, non considerant, neq̃ animaduertunt, neq̃ contemplantur: homo autem & uidet simul & contemplantur, animaduertitq̃ quod uidet. Hinc merito solus ex omnibus animãtibus homo *ἀνθρώπων* est nuncupatus, quasi *ἀναθεῶν* contemplans, quæ *ὀπῶν*, id est, uidit. Quid post hæc quæram? An uidelicet quod libenter perciperem? HER. Maxime. SOC. Succede-

re statim superioribus mihi uidetur de anima & corpore cōsideratio. Nam anima & corpus aliquid hominis sunt. HER. Sine cōtrouersia. S O C. Conemur hęc quemadmodū superiora distinguere. Quarendum primo de anima putas, ut recte ψυχή nominata fuerit: deinde de corpore: HER. Equidem. S O C. Vt igitur subito exprimam quod primum mihi nunc se offert, arbitror illos qui sic animā uocitarunt, hoc potissimum cogitasse, quod hęc quoties adest corpori, causa est illi uiuendi, respirandi, & refrigerandi uim exhibēs; & cum primū desierit quod refrigerat, dissoluitur corpus, & interit. Vnde ψυχών nominasse uidentur, quasi ἀναψύχου, respirando refrigerans. At uero, si placet, siste parumper. Videor mihi aliquid inspicere probabilius apud eos qui Euthyphronem sequuntur, nam istud quidem aspernarent, ut arbitror, & durū quiddā esse centerent. sed uide an hoc tibi sit placiturū. HER. Dic modo. S O C. Quid aliud quā anima tibi uidetur corpus continere, uehere, & ut uiuat & gradiatur efficere? HER. Nil aliud. S O C. An non Anaxagorā credis, rerum naturam omnium mente quadam & anima exornari simul & contineri? HER. Credo equidem. S O C. Par est igitur eam potentiā nominare φύσις, quā φύσις, naturam, ὄχλα & ἔχει, id est uehit & continet. politius autem ψυχή profert. HER. Sic est omnino, uideturque mihi istud artificiosius esse. S O C. Est profecto. Ridiculum autē quia appareret, si ita ut positū fuit, nominaret. Quod uero post hoc sequit corpus, nonne σῶμα nūcupas? HER. Certe. S O C. Atqui uidet mihi in hoc nomine paulisper ab origine declinari. nempe corpus hoc animā σῆμα, sepulchrū quidam esse tradunt: quasi ipsa præsenti in tempore sit sepulta: atque etiam quia anima per corpus σιμαίνω, significat quæcunque σιμῶσι significare potest. idcirco & σῆμα iure uocari. Videntur mihi præterea Orphei sectatores nomē hoc ob id potissimū posuisse, quod anima in corpore hoc delictorū det pœnas, & hoc circūsepto ualloque claudatur, uelut in carcere quodā, ut σῶζω seruet. Esse itaque uolunt hoc ita ut nominat, animæ σῶμα seruandī gratia claustrū, quoad debita quæque expendat, neque literam aliquā adiciendam putant. HER. De his satis dictum ὁ Socrates, arbitror. Verū de nominibus aliquorū deorum possemus ne ita ut de Ioue actum est, considerare, secundum quam rectitudinē nomina sint imposita? S O C. Per Iouem nos quidē si mentem haberemus Hermogenes, præcipuū rectitudinis modū arbitraremur, fateri nihil nos de dijs cognoscere, neque de ipsis inquam, neque de ipsorū nominibus quibus ipsi se uocant. Constat enim illos quidem ueris se nominibus nuncupare. Secundū uero recte denominatio nis modum existimo, ut quemadmodū lex in uotis statuit precari deos, quomodocunque nominari his placet, ita & nos ipsos uocemus, tanquā nihil aliud cognoscētes. Recte namque, ut mihi uidetur, est decretū. Quare, si uis, ad hanc inuestigationē pergamus, primo quidē dijs præfati, nos nihil de ipsis consideraturos: neque enim posse confidimus: sed de hominibus potius, qua potissimū opinione circa deos affecti nomina ipsis instituerunt. Hoc em̄ à diuina indignatione procul. HER. Modeste loqui uideris ὁ Socrates, atque ita prorsus agendum. S O C. Nonne à Vesta secundum legem incipiendū? HER. Sic utique decet. S O C. Qua ratione ἐστὴν hanc nominatam dicemus? HER. Per Iouem haud facile istud inuentu. S O C. Videntur probe Hermogenes primi nominū autores non hebetes quiddā fuisse, uerum acuti sublimium rerum inuestigatores. HER. Quamobrem? S O C. Talium quorundam hominum inuentione nomina apparent imposita, ac si quis peregrina consideret nomina, nihilominus quod sibi uult, unumquodque reperiret. quemadmodū hoc quod nos εἰσὶν, essentiam nominamus, quidam εἰσὶν nuncupant, alij ὀσὶν. Primo quidem secundum alterum nomen istorum, haud procul à ratione uidetur rerum essentiam εἰσὶν uocari. & quia nos quod est essentiae particeps εἰσὶν uocamus, ex hoc recte εἰσὶν posset denominari. Superiores nostri quondam εἰσὶν, εἰσὶν uocabant. Quinetiā si quis sacrorū ritus animaduertit, existimabit sic eos putasse qui hęc posuerūt. Etenim ante deos omnes Vestæ sacra facere decet eos, qui essentiam omnium Vestam cognominarunt. Qui item ὀσὶν nominarunt, hi ferme secundū Heraclitum censuerūt fluere omnia semper, nihilque consistere. Causam igitur & ipsorum originem ducem ipsum ὀδῶν, quod impellit. quapropter merito ipsum ὀσὶν impellentē causam nominari. De his hæc tenus ita sit dictū, uelut ab ijs qui nihil intelligunt. Post Vestam autē, de Rheā atque Saturno considerare conuenit, quanquā de Saturni nomine in superioribus diximus. Fortē uero nihil dico.

HER. Cur nam ô Socrates? SOC. O bone uir, sapientiæ quoddam examen animaduerti. HER. Quale istud? SOC. Ridiculum dictu. habet tamen nonnihil probabile. HER. Quid ais? & quo pacto probabile. SOC. Inspicere mihi Heraclitum uideo, iã pridem sapienter nonnulla de Saturno Rheaq; tradentem, quæ & Homerus dixerat. HER. Quid istud ais? SOC. Ait enim Heraclitus fluere omnia, nihilq; manere, rerumq; ipsarum progressum amnis fluxui comparãs, haud fieri posse inquit, ut bis eandem in aquam te mergas. HER. Vera hæc sunt. SOC. An uidetur tibi ille ab Heraclito dissentire, qui aliorum deorum progenitoribus inseruit Rheam atq; Saturnũ: Nunquid putas temere illum nomina istis imposuisse. Quin & Homerus Oceanum deorum originem instituit, & Thetyn genitricem. Idemq; uoluit, ut arbitror, & Hesiodus. Ait præterea Orpheus, Oceanũ primum pulcherrimum cõiugium inchoasse, qui cum Tethy germana se sua commiscuit. Vide q; maxime hæc inuicem cõsonant, omniaq; in opinionẽ Heracliti redeunt. HER. Videris mihi aliquid dicere Socrates. Tethyos autem nomẽ haud satis quid sibi uelit, intelligo. SOC. Hoc utiq; idem fermẽ significat: quoniam fontis nomẽ est reconditũ. Nam *Ἰσθμὸς* & *Ἰσθμὸς*, id est scaturiens & transiliens, fontis imaginem præ se ferunt, ex utriusque uero hisce nominibus nomen *τῆθύων* est compositum. HER. Hoc quidem bellissimum est ô Socrates. SOC. Quid ni? Verum quid deinceps? De Ioue profecto diximus. HER. Sic est. SOC. Fratres autem eius dicamus Neptunum atq; Plutonẽ, nomenq; aliud quo ipsum uocant. HER. Prorsus. SOC. Videtur Neptunus ab eo qui primum nominauit, idcirco *Ποσειδῶν* uocatus fuisse, quia euntem ipsum maris natura detinuit, neq; progressi ultra permisit, sed quasi uincula pedibus ipsius iniicit. Maris itaq; principem *Ποσειδῶνα* uocauit, quasi *Ποσειδῶνος*, id est pedum uinculũ. uero decoris gratia forte adiectum fuit. Forsitan nõ hoc sibi uult, sed pro *ω*, *λ* primo fuit positum, quasi dicat *Ποσειδῶν*, id est multa noscens Deus. Fortassis ab eo quod dicitur *σείω*, id est quater, *σείω* id est quatiens est nominatus, cui *ω* & *λ* fuit adiectũ. Plutonem autem quasi *Πλούτων*, id est diuitiarũ datorem dicimus, quoniam diuitiæ ex terræ uisceribus eruuntur: *ἄδης* uero multitudo interpretatur, quasi *ἄδης*, triste tenebrosũ ue. Atq; hoc nomen horrentes Plutonem uocitant. HER. Tu uerò quid sentis Socrates? SOC. Videntur mihi homines circa potẽtiã Dei istius multifariam errauisse, eumq; exhorruisse semper, cum minime deceat. Porrò quisq; ex hoc pertimescit, quòd nemo postquam defunctus est, huc redit, quòd ue anima nudata corpore, illuc abit. Cæterum hæc omnia & regnum & nomen huius dei, eodem tendere mihi uidentur. HER. Quo pacto? SOC. Dicam quod sentio. Dic age. Vtrũ horũ ualidius uinculũ est ad quoduis animal alicubi detinendũ, necessitas ne, an cupiditas? HER. Longe ô Socrates, præstat cupiditas. SOC. An nõ plurimi, *ἄδης* quò tidie subterfugerent, nisi fortissimo uinculo eos qui illuc descendunt, uinciret? HER. Videlicet. SOC. Quare cupiditate quadam eos, ut uidetur, potius q; necessitate deuincit, si modo uinculo necit fortissimo. HER. Apparet. SOC. Nonne rursus multæ cupiditates sunt? HER. Multæ. SOC. Ergo uehemẽtissima omiũ cupiditate necit eos, si modo debet insolubili nodo cõnectere. HER. Certe. SOC. Est ne uehemẽtior ulla cupiditas, q; ea qua quisq; afficitur, dum alicuius consuetudine meliorem se uirũ sperat euadere? HER. Nulla mehercle Socrates. SOC. Hac de causa dicendũ Hermogenes, neminem huc illinc uelle reuertĩ, neq; etiã Syrenes ipsas, imò & eas & cæteros omnes suauissimis Plutonis orationibus demulceri. Estq;, ut ratio hæc testat, deus is sophista proculdubio disertissimus & ingentia confert his qui penes ipsum habitãt beneficia, qui usq; adeo diuitijs affatim abundat, ut tanta nobis bona suppeditet, unde & Pluto est nuncupatus. An nõ philosophi tibi uidef officium, q; nolit hominibus corpora habentibus adherere, sed tũc demũ admittat eos, cũ animus illorum est corporeis omnibus malis cupidinibusq; purgatus? Excogitauit nempe hic deus hac ratione se animos maxime detenturũ, si uirtutis eos auditate uinciret. Eos autem qui stupore & insania corporis sunt infecti, ne pater quidem Plutonis Saturnus ipse, suis illis uinculis coercere ualeret, secumq; tenere. HER. Nonnihil loqui uideris ô Socrates. SOC. Longe abest Hermogenes ut nomẽ *ἄδης*, quasi *ἄδης* id est triste tenebrosũ ue sit dictũ, imò ab eò trahitur quod est *ἄδης*, id est nosse omnia pulchra. Ex hoc itaq; deus iste à nominũ conditore *ἄδης* est nũcupatus. HER. Quid præterea dicimus de Cereris nomine, Iunonisq;, Apollinis & Mineruæ, Vulcaniq; & Martis, cæ-

tor, quasi *διθύωκος*, ioco quodā cognominatus. Vinum autem merito uocari potest *οἶνος* quod efficiat ut bibentes pleriq; mente alienati, *οἷε δὲ ναυῶν ἔχουσιν*, id est mentem habere se putent. De Venere Hesiodo repugnare non decet, sed concedere propter ipsam ex *ἀφροδίτη*, hoc est ex spuma, generationē *ἀφροδίτη* uocari. HER. At uero Mineruā, ὁ Socrates, Vulcanūq; & Martem, cum sis Atheniēsis, silentio nō prateribis. SOC. Haudquaquā decet. HER. Non certe. SOC. Alterū quidem eius nomen quamobrē sit impositū, haud difficile dictū. HER. Quod? SOC. Palladē eam uocamus. HER. Planē. SOC. Nomen hoc censendum est à saltatione in bello ductum fuisse, porro uel sese, uel aliud à terra attollere, seu manibus aliquid efferre, dicimus *πάλλειν*, & *πάλλειν*, id est uibrare, agitareq; & agitari, & saltare, & saltationem perpeti. HER. Absq; controuersia, Palladem hac ratione uocamus, ac merito. HER. Alterū eius nomē quo pacto interpretaris? SOC. *ἀθλῶν* quæris? HER. Id ipsum. SOC. Grauius hoc amice: uidentē prisca *ἀθλῶν* existimare, quemadmodum hi qui his temporibus in Homeri interpretationibus sunt eruditi. Nam istorum plurimi Homerū exponunt *ἀθλῶν*, tanq; mentem cogitationemq; finisse. Et qui nomina inuenit, tale aliquid de illa sensisse uidetur, imò etiam altius eam extollēs, ut Dei mentem induxit, perinde ac si diceret *ἠδρονόου*, hoc est utens *α* pro *η* externo quodam ritu, uero & *σ* detrahens, fortè uero non ita, sed *θεῖανόου*, id est, utpote quæ diuina cognoscat, præ cæteris omnibus *θεονόου*, id est diuina cognoscentē, uocauit. Neq; ab re erit, si dixerimus uoluisse illū appellare eam *ἠθονόου*, quasi ipsa in more intelligentia sit. Ipse post modū, uel etiam posteriores in pulchrius, ut uidebat, aliquid producendo, Athenæan de nominarunt. HER. Quid de Vulcano quem *ἠφαισος* nomināt? SOC. Quid ais? Num generosum ipsum *φαισος* *ἰσορα*, id est luminis præsidem quæris? HER. Hūc quæsisse uideor. SOC. Hic ut cuiq; patere potest, *φαισος* est, & *η* sibi uendicat. Vnde *ἠφαισος* id est, luminis præses est dictus. HER. Apparet: nisi tibi quoq; modo adhuc aliter uideat. SOC. An ne uideatur aliter de Marte, interroga. HER. Interrogo. SOC. Si placet, *ἀρης*, id est Mars, dicitur secundū *ἀρεῖν*, id est masculū, & *ἀνδρείου*, id est forte. Quinetiā si uolueris ob naturam quandā asperam, duram atq; inuictā, immutabilemq;, quod totum *ἀρεῖος* appellatur, *αρη* uocatum fuisse, hoc quoq; Deo penitus bellicoso cōueniet. HER. Porsus. SOC. Deos iam mittamus per deos obsecro. Nā de his differere uereor. Ad alia uero quæcunq; uis, me prouoca, ut quales Euthyphronis equi sunt, noueris. HER. Faciam ut petis, si unū de me quæsiuero. me siquidē Cratylus Hermogenē esse negat. Inuestigemus itaq; quid *ἑρμῆς*, id est Mercurij nomen significet, ut siquid ueri hic loquit, uideamus. SOC. *ἑρμῆς*, id est Mercurius, ad sermonē pertinere uidetur, quatenus *ἑρμῆς* est, hoc est interpret & nuncius, furtiuus in loquendo seductor, ac uehemens concionator. Totum id circa sermonem uersatur. profecto quemadmodum in superioribus diximus, *ἑρμῆς* sermonis est usus. Sæpe uero de hoc Homerus ait, *ἐμῆκε*, id est machinatus est. Ex utrisq; igitur nomen huius dei componit, tum ex eo quod loqui est, tum ex eo quod machinari & excogitare dicenda, perinde ac si nominis autor nobis præciperet: Par est, ὁ uiri, ut deum illū qui *ἑρμῆς ἐμῆκε*, id est loqui machinatus est, *ἑρμῆς* uocetis. Nos autē arbitrati sic elegantius eloqui, *ἑρμῆς* uocamus. Quinetiā *ἑρμῆς*, ab eo quod *ἑρμῆς*, id est loqui, nomen habet, propterea quod nuncia est. HER. Probe mediusfidius Hermogenē esse me Cratylus negauisse uidetur. Ad orationis enim inuentionem hebes sum. SOC. Consentaneū quoq; amice, *πῶν* biforem filium esse Mercurij. HER. Qua ratione? SOC. Scis quod sermo *πῶν*, id est omne significat, circuitq; & uoluit semper, estq; geminus uerus uidelicet ac falsus? HER. Equidem. SOC. An non id quod est in sermone uerum, leue est atq; diuinū, sū praq; in dijs habitans? Contrā quod falsum, infra in hominū multis, asperū atq; tragicū? Hinc enim fabularum cōmenta & falsa q; plurima circa tragicam uitam reperiunt. HER. Sic est omnino. SOC. Merito igitur qui est *πῶν*, id est totū nuncians, & *ἑρμῆς*, id est semper uolutans, *πῶν ἀπόδος* biformis Mercurij filius diceret, ex superioribus partibus lenis ac delicatus, ex inferioribus asper atq; hircinus. Estq; Pan uel ipse sermo, uel sermo nis frater, siquidem est Mercurij filius. Fratrem uero fratri similem esse quid mirum? Ceterū iā ὁ beate, ut & paulo ante rogabā, sermonem de dijs hunc abrumpamus. HER. Tales quidem deos, si uis, mittamus ὁ Socrates, huiusmodi uero quædam percurrere quid prohibet? Solem, lunam, stellas, terram, ætherem, aerem, ignem, aquam, uer & annum?

S O C. Multa sunt ac magna quæ postulas. Si tamen gratum tibi futurum est, obsequar.
 HER. Pergratum plane. S O C. Quid primum poscis? an ut ipse narrabas in primis ἥλιον,
 id est solem? HER. Profecto. S O C. Manifestius id fore uideretur, si Dorico nomine quis uita-
 tur. Dorici enim ἄλιον uocant, atq; ita uocatur secundū ἀλιζην, id est ex eo quod congre-
 gat in unum homines, cum exoritur. Item ex eo quod circa terram ἀειεῖλα, id est semper
 reuoluitur. Præterea quia uariat circuitu suo quæ terra nascuntur. Variare autem & ἀιο-
 λειν idem est. HER. Quid uero de σελῶν, id est luna, dicendum? S O C. Nomen hoc ui-
 detur Anaxagoram premere. HER. Cur. S O C. Quoniam præ se aliquid fert antiquius,
 quod ille nuper dixit, quod luna à sole lumen haurit. HER. Quo pacto? S O C. σελας, idem
 est quod lumen? HER. Idem. S O C. R. Lumen hoc perpetuo circa lumen νεοῦ & γήνοῦ est
 id est nouum ac uetus, si modo Anaxagorici uera loquuntur: nam circūlustrans eam con-
 tinue renouatur, Vetus autem est mensis præteriti lumen. HER. Vtiq;. S O C. Lunam qui-
 dem σελαναίαν multi nominant. HER. Certe. S O C. Quoniam uero lumen nouum ac ue-
 tus semper habet, merito uocari deberet σελαγενεοειδῆ. Nunc autem conciso uocabulo
 σελαναία uocatur. HER. Dithyrambicum nomen hoc est, ὁ Socrates. Verum μήνα, id
 est mensem; & ἄστρα quomodo interpretaris? S O C. Mensis quidem μένους recte ab μεῖ-
 δω, id est à minuendo, iure nuncuparetur. Altra uero ἀστραπῆς, id est coruscationis co-
 gnomentum habent. ἀστραπῆς autem quia πῶς ὅπασ ἀναστρέφει, id est uisum ad se conuer-
 tit, ἀναστρωπῆ dici deberet. nunc cōcinniori uocabulo ἀστραπῆ nominat. HER. Vnde no-
 men trahit πῦρ & ὕδωρ, id est ignis & aqua? S O C. Ambigo equidē, uideturq; aut Musa
 me Euthyphronis deseruisse, aut hoc arduum quiddam esse. Aduerte obsecro quò confu-
 giam in omnibus quæcunq; dubito. HER. Quoniam? S O C. Dicam tibi. scis ipse qua ratio-
 ne πῦρ nominat? HER. Non hercle. S O C. Vide quid de hoc suspicer. Reor equidē mul-
 ta nomina Græcos à Barbaris, eos præsertim qui sub Barbaris sunt, habuisse. HER. Quor-
 sum hæc? S O C. Siquis rectam istorū impositionem secundum græcā uocem quærat, non
 secundum eam qua est nomen inuentū, nimirum ambiget. HER. Verisimile id quidem.
 S O C. Vide itaq; ne nomen hoc πῦρ barbaricum sit. neq; enim facile est istud græcæ lin-
 guæ accommodare, constatq; ita hoc Phrygios nominare parum quid declinantes, & ὕ-
 δωρ & κύνες, id est canes, aliaq; permulta. HER. Vera hæc sunt. S O C. Ergo distrahere ista
 nihil oportet, quandoquidem de ipsis nihil dicere quisquā potest. Quapropter nomina
 illa ignis & aquæ hunc in modum reijcio. ἀήρ autē sic est dictus Hermogenes, quia quæ
 circa terram sunt, ἀήρ, id est eleuat. uel quia ἀεὶ ῥεῖ, hoc est semper fluit, uel quia eius flu-
 xu spiritus concitatur. Poetæ quippe flamina ἀήρας nuncupant. Fortē igitur aer dicitur
 quasi πνεύματόρροον, ἀητόρροον id est spiritus fluens, uel fluens flamen. ἀνέρα præterea
 sic exponendum arbitror, quoniā ἀεὶ θεῖ circa ἀέρα ῥεῖων, id est semper currit circa aerem
 fluens, quocirca ἀεθεῖρ dici potest. γῆ autē, id est terra, planius sensum exprimit, si γαῖα
 dicatur. γαῖα enim recte γυνήτις, id est genitrix dici potest, ut ait Homerus. Nā quod
 γενέσθαι dicit, genitum in se, inquit. Quid restat deinceps? HER. Ver & annus, ὁ Socra-
 tes. S O C. ὥραι quidē, id est ueris tempora prisca & Attica uoce dicenda sunt, si uis quod
 conueniens est, cognoscere. Horæ nanq; uocant, quia ὁρίζουσι, id est terminant hyemem
 atq; æstatem uentosq; & fructus ex terra nascentes. γυῖοντος αὐτὸς & ἔτος, id est annus, idem
 esse uidet. Quod em̄ in lumen uicissim educit, quæcunq; nascuntur fiuntq; ex terra, ipsumq;
 in seipso examinat & discernit, annus est: & ut supra louis nomen diximus in duo sectū,
 ab aliquibus ζῆνα, ab alijs δία uocari, ita & annū quidam γυῖοντος uocant, quia in seipso,
 quidā ἔτος, quia examinat. Integra uero ratio est ipsum q; in seipso examinat. Vnde ex o-
 ratiōe una nomina duo selecta sunt. quod em̄ simul dicit, τὸ γυῖοντος ἔτος, id est in seipso
 examinās, distinctum dicitur γυῖοντος, & ἔτος, id est annus. HER. At uero ὁ Socrates, iam
 longe pgrederis. S O C. Longius equidē in philosophia uideor euagari. HER. Quinimō.
 S O C. Fortē magis cōcedes. HER. Verum post hanc speciē libentissime contēplarer, qua
 ratione recte nomina ista præclara uirtutū sint imposita, ut φρόνησις, id est prudentia, σωφ-
 ροσύνη, intelligentia, δικαιοσύνη, iustitia, ac reliqua huius generis omnia. S O C. Haud conte-
 mnendum genus nominū suscitās, ὁ amice. Veruntamen postq; leoninā pellem sum in-
 dutus, haud deterreri decet, imō præclara ipsa, ut ais, nomina prudentiæ, intelligentiæ, co-
 gitationis sciētix cæterorūq; huiusmodi cōsiderare. HER. Quin profecto prius desistere
 nullo

nullo modo debemus. SOC. Ædepol nō male mihi de eo conijcere uideor, quod modo considerabam, antiquissimos uidelicet illos nominū autores, ut & sapientiū nostrorum plurimis accidit, ob frequentem ipsam in rebus peruestigandis reuolutionem, præter cæteros in cerebri uertiginem incidisse: quo factum puto ut res ipsæ proferri & uacillare illis apparerēt. opinionis autem huius causam. haud interiorem uertiginem, sed exteriorē ipsarum rerū circuitum arbitratur: quas ita natura habere se putāt, ut nihil in eis firmum & stabile sit, sed fluant omnes feranturq; & omnifariam agitentur, semperq; gignantur & defluant. Quod quidem in his nominibus, quæ nunc relata sunt, conspicio. HERM. Quo pacto Socrates? SOC. Haud aduertisti superiora nomina rebus quasi delatis, fluentibus, & iugi generatione translatis imposita fuisse? HERM. Nō satis percepī. SOC. Principio quod primū retulimus, ad aliquid huius generis attinet. HERM. Quale istud? SOC. φρόνσις, id est prudētia est, φρόσις & φῶ νόσις, id est lationis & fluxus animaduersio. Significare quoq; potest, recipere ὀνησι φράσις, id est lationis utilitatē. Tādē circa ipsam agitationem uersatur. Quinetiā si uis γνώμη, id est cogitatio significat γονῆς νόμισις, id est generationis cōsiderationem. νόμισις quippe cōsiderare est. νόσις autem, id est intellectio, est νέου ἔσις, id est noui desiderii. nouas uero res esse, significat eas fieri semper. atq; hoc desiderare & aggredi animum, indicat qui nomē illud inuenit νεόσις. principio nancq; νόσις nō dicebatur, sed pro ἡ duo esse proferēda erant, ut νεόσις, quasi νέου, id est noui ἔσις appetitio & aggressio. σωφροσύνη, id est temperantia illius quod modo diximus φρονήσεως, id est prudētia, salus & conseruatio est. ἰδισήμην, id est scientia, ab eo quod instat & sequit tractum est, quasi res fluentes solas animus persequatur, instetq; & comitetur: at neq; ex mora posterior, neq; præcursione sit prior. Quare & interiecto ἰδισήμην uocare decet. σωφροσύνη tanquam syllogismus, id est ratiocinatio quædam esse uidetur. Cum autem σωφροσύνη dicitur, idem intelligitur ac si diceretur ἐπιστάσις. Nam ostendit cum rebus animum congreddi. σοφία, id est sapiētia, agitationis est tactus. Obscurius autem, & alienius hoc à nobis. Verum animaduertendū est in poetis, quoties uolunt aduentantem aliquem & irruentem exprimere, ἀνύθις, id est erupit, profiliēt, dicere. Quin & illustri cuidam apud Lacedæmonios uiro nomen erat σῶσις, id est præpes. Sic enim Lacedæmones cōcitationis impetum indicant. Quasi itaq; omnia perferantur, huius ipsius agitationis, quæ eo quod σῶσις dicitur, significatur, ἐπιφύσις, id est tactum perceptionemq; sophia demonstrat. ἀγαθόν, id est bonum cuiusq; naturæ ἀγασόν, id est mirabile, amabile, delectabile significat. Enim uero postq; fluunt omnia, partim celeritas, partim tarditas inest. Est igitur non omne uelox, sed ipsius aliquid ἀγασόν. Quod quidē ἀγασόν ipsius ἀγαθόν nomine declaratur. δικαιοσύνη, id est iustitia, quod δικαίου σωφροσύνη id est iusti intelligentiam importet, facile conijcere possumus. Quid autem ipsum δικαιοσύνη sibi uelit, difficile cognitu. Videtur autem hucusq; à multis quod dictum est cōcessum, reliquum uero dubium. Etenim quicumq; totum mobile arbitrantur, plurimum agitari ipsum existimāt, perq; omne aliquid permanere quo singula fiant, quod ue tenuissimum sit & uelocissimum. Neq; enim per omnia discurrere posse, nisi adeo tenue sit ut nihil possit obistere penetrātī, & adeo uelox, ut cæteris quasi stantibus utatur. Quoniam uero gubernat omnia, ἀγασόν, id est discurrens & permanans, merito δικαιοσύνη est appellatū, & uno politioris prolotionis gratia interiecto. Haçtenus quod modo diximus, inter plurimos constat hoc esse iustum. Ego autem Hermogenes utpote discēdi desiderio flagrans hæc omnia perscrutatus sum, & in arcanis percepī quod hoc ipsum iustum sit, & causa. quo enim res ipsæ fiunt, hoc est causa: proprieq; ita uocari istud debere quispiam tradidit. Cum uero ab his iam auditis istis nihilominus diligenter exquiro quid ipsum iustum sit, quando quidem ita se habet, uideor iam ulterius quàm decet exigere, & caueam, ut dicitur, uallūq; supergredi. Satis enim semper rogasse me & audisse respondēt, meq; uolentes explere alius aliud afferre conantur, neq; ultra cōsentiunt. Quidam ait iustū hoc, solem esse. Solū quippe solem discurrendo calefaciendūq; omnia gubernare. Cum uero hoc alacer cuiquam quasi præclarum audierim, refero, statim ille me ridet, quæritq; nunquid existimem post solis occasum iustū nihil hominibus superesse? Percontanti itaq; mihi quid ille sentiret, ipsum ait ignem iustū existere. neq; id cognitu facile, quare alius, inquit, nō ignem ipsum, sed ipsum potius innatum igni calorē. Alius hæc omnia pro nihilo habet. esse enim iustū mētem illā quā induxit Anaxagoras. Domi-

nam certe illam suapte natura, nec alicui mixtam exornare omnia inquit, per omnia penetrantem. Hic quidem o amice in maiore ambiguitate sum prolapsus, quam antea dum nihil de iustitia sciscitabar. Ceterum ut redeamus ad id cuius gratia disputamus, nomen illi tale propter haec, quale diximus, est tributum. HER. Videris o Socrates, ex aliquo audisse haec, neque ex tua officina ruditer deprompsisse. SOC. Quid alia? HERM. Non ita. SOC. Attende igitur, forte namque in reliquis te deciperem, quasi quae afferam non audierim. Post iustitiam quid restat? *ἀνδρεία*, id est fortitudinem nondum peregrimus. iniustitia sane obstaculum eius est quod discurrit per omnia, *ἀνδρεία* in pugna uersatur. pugna in rebus si quidem fluunt nihil aliud quam fluxus ipse contrarius. Quapropter si quis *δ* subtraxerit ex nomine hoc *ἀνδρεία*, nomen quod restat *ἀνεία*, opus ipsum declarat. constat plane quod non fluxus cuiusque contrarius *ῥοή* id est fluxus, fortitudo est, sed oppositus illi qui praeter iustum sit fluxui. Neque enim aliter fortitudo esset laudabilis. *ἄρσεν* autem, id est mas, & *ἀνὴρ*, uir, a simili quodam ducunt originem, scilicet ab *ἀνω ῥοή*, id est sursum fluxu. *γυνή* uero, id est mulier, quasi *γονή*, id est foecunda & generatrix. *θηλυ*, id est foemina. *ἄρσεν* *θηλυ*, id est papilla dicitur. *θηλυ* autem uidetur Hermogenes dici, quia *τῆ θηλυγίαι*, id est germinare pullulareque facit, ut irrigans ea quae irrigantur. HERM. Sic apparet, o Socrates. SOC. *δωκεν*, id est uirescere, adolescere, florescere, augmentum iuuenum repraesentat, quasi uelox quiddam & subitum, quod innuit ille qui nomen conflauit ex *θεῖν*, id est currere, & *ἄλμα*, id est saltare. Animaduertis me uelut extra cursum delatum, postquam plana ac peruia nactus sum? Multa quoque supersunt quae ad seria pertinere uidentur. HERM. Vera loqueris. SOC. Quorum unum est ut uideamus quid *τέχνη*, id est ars importet. HERM. Prorsus. SOC. Nonne hoc *εἶναι* *νδ*, id est habitum mentis ostendit, si *τ* demitur, interserit autem *ο* medium inter *χ* & *ν*, & inter *ν* & *η* *χρονός*? HERM. Aride nimium Socrates & inculte. SOC. An ignoras beate uir nomina uetera distracta iam esse, atque confusa a sermonis tragici studiosis, elegantiae gratia addentibus & subtrahentibus literas, ac partim temporis diuturnitate, partim exornationis studio undique peruertentibus? ut ecce in *κατόπτρω*, id est speculo, quod absurdum est ipsius additamentum? Talia certe, ut arbitror, faciunt qui oris illecebras pluris aestimant quam ueritatem. Quamobrem cum multa nominibus ipsis adiecerint, tandem effecerunt, ut nemo iam nominum sensum animaduertat. Quemadmodum dum *σφίγγα*, id est monstrum quoddam proferunt, cum *σφίγγα* pronunciare deberent, ac caetera multa. profecto si daretur cuique arbitrato suo & demere & addere, magna utique esset licentia, & quodlibet nomen cuique rei unusquisque tribueret. HERM. Vera narras. SOC. Vera plane, sed enim mediocritatem quandam atque decorum seruire te decet praesidem sapientem. HERM. Outinam. SOC. Atqui & ipse, o Hermogenes, opto. uerum ne exacta nimium discussione, uir felix, exquiras, ne uim meam prorsus exhaurias. Ascendam quippe ad supradictorum apicem: postquam post artem considerauerimus *μηχανή*, id est machinationem excogitationemque solertem. Videtur autem significare idem quod multum pertinere & ascendere. Componitur ergo ex his duobus, *μήκος*, id est longe & multum, & *ἀνείν*, id est ascendere, penetrare, pertinere. Sed ut modo dicebam, ad summam dictorum perueniendum est, quaerendumque quid nomina ista significant, *ἀρετή*, id est uirtus, & *κακία*, id est prauitas. Alterum quidem nondum reperiō, alterum patere uidetur. Nam superioribus omnibus consonat, nempe tanquam eant omnia: *κακός* *ἴον*, id est male uadens: *κακία*, id est, prauitas erit. quare cum anima male ad res ipsas accedet, communiter praua dicitur. proprie uero ac maxime procedendi haec facultas in *δειλία*, id est timiditate patet, quam nondum declarauimus. praetermissum enim. Oportebat autem continuo post fortitudinem ipsam inferre. Multa insuper alia praeterisse uidemur. *δύλεια* significat durum animae uinculum. *δεσμός* enim uinculum est. *λίαν* uero forte quiddam durumque significat. quare timiditas uehemens ac maximum est animae uinculum: quemadmodum & *ἀπέλεια*, id est defectus, inopia, dubium, malum quiddam est, ac summam quodcumque progressus ipsius impedimentum, idque male progredi uidetur ostendere, in ipsa uidelicet motione impediri atque detineri. Quod cum anima subit, prauitate plena dicitur. Quod si illud prauitatis nomen talibus quibusdam competit, contrarium *ἀρετή*, id est uirtus significabit. In primis quidem facile agilemque progressum, deinde solutum & expeditum animae bonae impetum esse oportet. Quamobrem absque impedimento obstaculoque *ἀείρεται*, id est semper fluens iure cognominari posset *ἀείρεται*. forte uero & *ἀείρεται*

ἀρετῶν uocat quis, quia sit *ῥιξίως ἀρετῶν*, id est maxime eligendæ. Verum colliso uocabulo *ἀρετῶν* denominatur. Forsitan me fingere dices: ego autem assero, si modo nomen illud prauitatis quod retuli, recte est inductum, recte quoque & istud uirtutis nomen induci. HERM. At *κακόν*, id est malum, per quod in superioribus multa dixisti, quid sibi uult? SOC. Extraneum quiddam per louem, ac inuētū difficile. Itaque ad hoc etiam machinamentum illud superius asseram. HERM. Quid istud? SOC. Barbaricum quiddam & hoc esse dicam. HERM. Probe loqui uideris. SOC. Cæterum hæc iam si placet mittamus, nomina uero ista *καλόν* & *αἰσχρόν*, id est pulchrum & turpe, consideremus. Quid *αἰσχρόν* innuat, satis mihi patere uidetur. Nempe cum superioribus conuenit. uidetur qui nomina statuit, passim agitationis impedimentum uituperare. ut ecce, *αἰσχρόν* τῶν ῥοῶν, id est semper impediendi fluxum nomen dedit *αἰσχρόν*. Nunc uero collidentes *αἰσχρόν* appellant. HERM. Quid *καλόν*, id est pulchrum? SOC. Hoc cognitu difficilius, quanquam ipsum ita deducitur, ut harmoniæ duntaxat & longitudinis gratia ipsum a sit productum. HERM. Quo pacto? SOC. Nomen hoc cogitationis cognomentum quoddam esse uidetur. HERM. Qui istud ais? SOC. Quam tu causam appellationis rei cuiusque censet? an non quod nomina tribuit? HERM. Omnino. SOC. Nonne causa hæc cogitatio est uel deorum, uel hominum, uel amborum? HERM. Nempe. SOC. Ergo *καλέσαν*, id est quod uocat res, & *καλόν*, idem ac cogitatio sunt. HERM. Apparet. SOC. Quæcunque mens & cogitatio agunt, laudanda sunt: quæ non, uituperanda. HERM. Prorsus. SOC. Quod medicinæ particeps, medicinæ opera efficit: quod fabrilis artis, fabrilia. Tu uero quid sentis? HERM. Idem. SOC. Pulchrum itaque pulchra. HERM. Decet. SOC. Est autem hoc, ut diximus, cogitatio. HERM. Maxime. SOC. Nomen itaque hoc *καλόν*, id est pulchrum, merito erit prudentiæ cognomentum, talia quædam agentis, qualia affirmantes pulchra esse, diligimus. HERM. Sic apparet. SOC. Quid ultra generis huius restat inuestigandum? HERM. Quæ ad bonum & pulchrum spectant, conferentia uidelicet, utilia, conducibilia, emolumenta, horumque contraria. SOC. Quid *συμφορῶν*, id est conferens sit, ex superioribus ipse inuenies. Nam nominis illius quod ad scientiam attinet, germanum quiddam apparet. Nihil enim præ se fert aliud quam *φορῶν*, id est lationem animæ simul cum rebus, quæ ue hinc proueniunt, uocari *συμφορῶντα* & *σύμφορα*, id est conferentia, ex eo quod simul circumferuntur. HERM. Videtur. SOC. *κέρδιον* autem, id est emolumentum: *ἀπὸ τοῦ κέρδιος*, id est lucro. *κέρδιος* uero, si quis pro *δι* nomini huic inserat, quod uult exprimit. Nā bonum alio quodam modo nominat. Quod enim omnibus *κράννυται*, id est miscetur diffusum per omnia, hanc ipsam eius uim significans nomen illud excogitauit *δι* pro *ν* apponens, ac *κέρδιον* pronunciauit. HERM. Quid autem *λυσιτελέων*, id est utile? SOC. Videtur *ὁ* Hermogenes, non sicut caupones hoc utuntur, idcirco *λυσιτελέων* uocari, quia *ἀνάλωμα ἀρλύν*, id est sumptus uirat & minuit: uerum quia cum uelocissimum sit, res stare non sinit, neque permittit lationem *τέλεος*, id est finem progressionis accipere atque cessare: sed soluit semper ab illa fugatque, si quis terminus superueniat, ipsamque indefinentem immortalemque præbet. hac ratione bonum *λυσιτελέων* uocatum arbitror. ipsum enim motionis *λύου τοῦ τέλεος*, id est soluens terminum, *λυσιτελέων* uocari uidetur. *ὠφέλιμον* uero, id est conducibile peregrinum nomen est, quo sæpenumero Homerus est usus. Est autem hoc augendi faciendique cognomentum. HERM. Quid de horum contrariis est dicendum? SOC. Quæ per negationem istorum dicuntur, tractare nequaquam oportet. HERM. Quænam ista? SOC. *ἀσύμφορον*, *ἀνωφέλιον*, *ἀλυσιτελέος*, *ἀκέρδιος*. HERM. Vera loqueris. SOC. Sed *βλαβερὸν* & *ζημιώδες*, id est noxium & damnosum. HERM. Certe. SOC. *βλαβερὸν* quidem *βλαβερὸν τῶν ῥοῶν* esse dicit, id est quod uult *ἀπείρειν*, id est impedire & coercere: *ῥοῶν* id est fluxum: hoc autem passim uituperat: quodque uult *ἀπείρειν τῶν ῥοῶν*, recte *βλαβερὸν* appellaret. uerum ornatus gratia *βλαβερὸν* arbitror nominatum. HERM. Varia tibi suboriuntur, *ὁ* Socrates, nomina. atqui mihi uideris in præsentia, quasi Palladiæ legis præludium quoddam præcinnuisse, dum nomen *βλαβερὸν* pronunciares. SOC. Non ego in causa sum Hermogenes, sed qui nomen ipsum instituerunt. HERM. Vera loqueris. Verum *ζημιώδες* quid? SOC. Quid esse debeat *ζημιώδες* dicam Hermogenes: & uide quæ uere loquar, quoties dico quod addētes ac demētes literas longe nominum sensum uariant, adeo ut sæpe exiguum quid mutant, contrariam significationem inducant. quod apparet hoc in nomine *δύου*, id est opportunum. uenit hoc nomen per

per mihi in mētem de eo quod dicturus sum cogitanti. Recēs est profecto uox nobis pulchra illa, coegitq; cōtrarium sonare nobis δ'εου & ζημιῶδες, sensum ipsum cōfundens. Vetus autem quid nomen utrunq; uult, explicat. HERM. Qui istuc ais? S O C. Dicam equidem, haud præterit maiores nostros frequenter & δ' uti solitos, nec rarius mulieres, quæ maxime priscam uocem seruant. Nunc autem pro i uel ipsum ε uel η adhibent, pro δ uero ζ, quasi hæc magnificentius quiddam sonent. HERM. Quo pacto? S O C. Ut ecce uetustissimi uiri ἡμῶσαν diem uocabant, posteriores autem partim ἡμῶσαν, partim ἡμῆσαν, uocant. HERM. Vera hæc sunt. S O C. Scis igitur uetusto illo nomine tantum mentem eius qui nomen imposuit declarari. Nam ex eo quod ἡμῆσαν, id est desiderantibus hominibus gratulantibusq; è tenebris lumen emicuit, diem ἡμῶσαν cognominarunt. HERM. Apparet. S O C. Nunc autem illa tragicis decantata quid sibi uelit ἡμῶσα, nequaquam intelligas, quanquam arbitrantur nōnulli ἡμῶσαν dici, quod ἡμῶσα, id est māsueta quæq; efficiat. HERM. Ita mihi uidetur. S O C. Neq; te fugit ueteres ζυγόν, id est iugum, δουρόν uocauisse. HERM. Planè. S O C. Enim uero ζυγόν nihil aperit. at δουρόν, δουρὶ ἀγωγῶν, id est duorū conductionem ligandi simul gratia, monstrat. Idemq; est de multis alijs iudicandū. HERM. Patet. S O C. Eadem ratione δειόν ita pronunciatum cōtrarium nominum omnium quæ ad bonum spectant ostendit. porro boni species existens, δειόν δεσμός, id est uinculum quoddam & impedimētum processionis esse uidet, tanquam βλαβερῶν, id est noxiæ affine quiddam. HERM. Ita maxime apparet, ὦ Socrates. S O C. Verum nō sic in nomine ueteri, quod uerisimilius est recte institutum fuisse, quàm nostrum. Nempe cum superioribus bonis consenties, si pro ε, uetus restituas. Neq; enim δ'εόν, sed δ'ον bonum illud significat, quod semper nominū laudat inuentor: Atq; ita secū ipse nō diffidet, imò ad idem spectat, δ'εόν, quasi δ'ον, ἀφίλιμον, λυσιτελεῖν, κερδαιλέον, ἀγαθόν, σύμφερον, εὐπορόν, id est facile ad progressum. uniuersū hoc diuersis nominib. innuit aliquid per omnia penetrās, omniaq; perornans, idq; ubiq; laudatū: qd uero obstat & detinet, improbatū. Quinetiā nomine hoc ζημιῶδες, si ueterū more δ' pro ζ posueris, apparebit tibi nomen istud δέντι τὸ ἰόν, id est liganti sistentiq; quod pergit, impositum. unde & ζημιῶδες cognominandum est. HERM. Quid ἡδονή, λύπη, ἡδονή, uoluptas scilicet, dolor, cupiditas, Socrates, & huius generis reliqua? S O C. Haud nimis obscura mihi uidentur Hermogenes. ἡδονή, id est uoluptas si quidem actionis illius nomen est, quæ ad ὄνησιν, id est utilitatem emolumentumq; tendit. δ' uero adiectum facit, ut pro eo quod est ἡδονή, ἡδονή proferatur. λύπη, id est dolor, ἀκαλύσεως, id est dissolutione corporis trahi uidetur. Nam in huiusmodi passione corpus dissoluitur. ἀνία, id est tristitia, quod impedit ἰσῆαι, id est ire, demonstrat. ἀλγηδών, id est cruciatus, peregrinum nomen uidetur, ab ἀλγῆν dictum. ὀδύνη, id est dolor & afflictio, ab ὀδύσει, id est ingressione doloris denominatur. HERM. Videtur. S O C. ἀχθῆδών, id est mœror languorq;, lationis grauedinem tarditatemq; significat. ἄχθῆ enim onus est, ἰόν uero pergens. χαρὰ uero, id est lætitia gaudiumq;, ἀχαλύσεως, id est profusione, & ὑπορίας, id est facilitate, φρόνησις, id est motionis animæ, dicitur. τέρψις, id est delectatio, ab τέρπειν, id est oblectamento ducitur. τέρπειν autem à πνοῆν, id est inspiratione delectationis in animā. Quare merito uocaretur ἐρπειν, id est inspirans. Temporis autem interuallo ad τέρπειν deuentum est. ὑφροσύνη, id est hilaritas & alacritas, quam ob causam dicatur, assignare nihil opus. Nam cuiq; patet hoc nomen trahi ab eo quod dicitur εὖ, id est bene. συμφορεῖν, id est unā sequi, quasi dicat anima bene res assequi. Vnde ὑφροσύνη uocari deberet: tamen ὑφροσύνη appellamus. Sed neq; difficile est assignare quid ἡδονή, id est cupiditas sibi uelit. Nomen quippe hoc uim tendentem in θυμόν, id est animam & iram & furorem ostendit. θυμός autem à θύσεως & ζεσεως, id est flagrantia, feruore, & impetu animæ. proinde ἡμῶσ, id est suauis & blanda perfusio, dicitur, ῥῶν, id est fluxu animam uehementer alliciente. ex eo enim quod ἡμῶσ ῥῶν, id est incitatus rerumq; appetens fluit, animam uehementer attrahit propter impetum siue incitamentum fluxus. ab hac tota uī Himeros est nuncupatus. Præterea Pothos uocatur, id est desiderium, quod sanè præsentem suauitatem nō respicit, quemadmodū ἡμῶσ, sed absentem ardet. Vnde πόθος dicitur quasi ἀπόντος, id est absentis cōcupiscentia. Idemq; ipse in id quod gratū est animi nixus, præsentem eo quod cupitur ἡμῶσ, absente πόθος denominatur. ἔρως autem, id est amor, quia εἰσερεῖ, id est influit extrinsecus, neq; propria est habēti ῥῶν, id est fluxio ista, sed insusa per oculos

oculos. Quapropter ab ἐσρέμ, id est influere, ἐσρῶ, id est influentia, amor ab antiquis nostris appellabatur. nam ὠ pro ω utebantur. nunc autem ἔρωσ dicitur, ω pro ο interposito. Verum quid deinceps considerandum præcipis? HERM. Δόξα, id est opinio, & talia quædam, unde nomen habent? SOC. Δόξα, uel à Διώξα, id est persecutione dicitur, qua pergit & proficitur anima, conditionem rerum inuestigans: uel à τόξω βολή, id est arcus iactu. uidentur autem hinc potius dependere. οἴσις, id est existimatio, huic consonat. ostendit quippe οἴσις, id est ingressum animæ in unumquodque considerandum, οἶον, id est quale sit: quæ admodum & βολή, id est uoluntas, à βολή, id est iactu dicitur: & βέλεσθαι, id est uelle, propter ipsum attingendi nixum significat etiam ἐπιέσθαι, id est cupere: & βελέσθαι, id est cōsulere. Omnia hæc opinionem sequentia, βολήs ipsius, id est iactus & nixus imagines esse uidentur. quemadmodum contrarium, ἀβελία, id est priuatio uoluntatis, defectus quidam consequendi impos apparet, quasi non contendat, neque etiam quod intendit, uult, cupit, inuestigat, adipiscatur. HERM. Frequentiora hæc congerere uideris, ὦ Socrates. Quare finis iam sit fauente deo. Volo tamen adhuc, ἀνάγκη & ἐκείσθη, id est necessarium & uoluntarium declarari. Nempe superioribus ista succedunt. SOC. ἐκείσθη equidem est εἰσθῆ, id est cedens neque renitens. hoc siquidem nomine declaratur εἰσθῆ ἰόντι, id est cedens eunti, quod uel ex uoluntate perficitur. ἀνάγκηs uero, id est necessarium & obstitens, cum præter uoluntatem sit, circa errorem incertiamque uersabitur. describitur autem ex processu secundum necessitatem, quoniam in uia aspera densa incessum prohibent. Unde ἀνάγκηs dicitur, quasi per ἀγκυς ἰόν, id est per uallē uadēs. Quousque uero uiget robur, ne deseramus. Quamobrem interroga amabo, neque desistas. HERM. Ecce rogo quæ maxima sunt & pulcherrima: ἀλήθεια, id est ueritatem, & ψεῦδος, id est mendacium, & ὄν, id est ens, & quare id quo de hic agimus, ὄνομα, id est nomen, dicitur. SOC. Quid uocas μάταιος; HERM. Voco equidem inquirere. SOC. Videtur nomen hoc ex sermone illo conflatum, quo dicitur ὄν, id est ens esse, cuius nomen inquisitio est. Quod clarius certe comprehendes in eo quod dicimus ὄνομαsόν, id est nominandum. hic enim exprimitur nomen quid sit, entis uidelicet inquisitio. ἀλήθεια uero sicut & alia componi uidentur. Nam diuina entis latitudo, nomine hoc includitur, ἀλήθεια, quasi existens θεία ἀλη, id est diuina quædam uagatio. ψεῦδος autem contrarium motionis. Rursus hic usurpatur agitationis obstaculum, quod uel sustinere cogit. Nam à ψεῦδος, id est dormio dicitur. ψ uero adiectum sensum nominis occulit. ὄν uero & οὐσία, id est ens & essentia, cum ἀλήθεια, id est ueritate, congruunt: si apponatur. nam ἰόν, id est uadens significat. At οὐσίον, id est non ens, quidam nominant οὐσίον, id est non uadens. HERM. Hæc mihi uideris, ὦ Socrares, fortiter admodum discussisse. Verum si quis te percontetur quæ sit recta istorum interpretatio, quæ dicuntur ἰόν, id est uadens: ῥέον, id est fluens, δεῦν, id est ligans ac detinens, quid illi potissimum respondebimus? habes ne? SOC. Habeo equidem. profecto nuper succurrit nobis aliquid, cuius responsione quicquam uideamur afferre. HERM. Quale istud? SOC. Ut quod minime cognoscimus, barbaricum esse dicamus. fortè enim partim reuera talia sunt: fortè uero partim, ac præsertim nomina prima, temporum confusione inscrutabilia. Etenim cum passim uocabula distrahantur, nihil mirum esset si prisca lingua cum nostra collata nihilo à barbarica uoce differret. HERM. haud alienum est à ratione quod dicis. SOC. Consentanea quidem afferro, non tamen idcirco certamen excusationem uidetur admittere. Sed conemur hæc disquirere, atque ita consideremus: si quis semper uerba illa per quæ nomen dicitur, quæretet, rursusque illa per quæ dicuntur uerba, sciscitaretur, pergeretque ita perquirere, non ne qui responderet, defatigari tandem & renuere cogeretur? HERM. Mihi sanè uidetur. SOC. Quando itaque qui responsum denegat, merito cessabit? An non postquam ad nomina illa peruenerit, quæ cæterorum sunt & sermonum & nominum elementa? Hæc utique si elementa sunt, ex alijs nominibus composita uideri non debent. quemadmodum supra ἀγαθόν, id est bonū diximus, ex ἀγασθῆ, id est iucundo amabilique, & θοῶ, id est ueloci compositum. θοῶν rursus ex alijs constare dicemus, illaque ex alijs. sed postquam ad id peruenerimus quod ultra ex alijs nominibus non constituitur, merito nos ad elementū peruensisse dicemus, nec ulterius hoc in alia nomina referendum. HERM. Scite mihi loqui uideris. SOC. An non ea de quibus paulo ante interrogabas nomina elementa sunt? oportetque rectam illorum rationem aliter quam reliquorum

rum inuestigare: HER. Probabile id quidem. S O C. Probabile certe Hermogenes. Superiora itaq; omnia in hæc redacta uidentur: ac si ita se res habet, ut mihi uideatur, rursus age hic unã mecum considera, ne fortè delirem dum rectam primorum nominum rationem exponere tento. HERM. Dic modo, ego nanq; pro uiribus meditabor. S O C. Arbitror equidem in hoc te cõsentire, unam esse rectam & primi & ultimi nominis rationem, nullumq; illorum eo quod nomen est, ab alio discrepare. HERM. Maxime. S O C. Etenim omnium quæ supra retulimus nominum recta ratio in hoc cõstitit, ut qualis quæq; res sit indicaretur. HERM. Proculdubio. S O C. Hoc utiq; non minus prioribus quam posterioribus competere debet si nomina futura sunt. HERM. Profus. S O C. Atqui posteriora nomina per priora hoc efficere poterant. HERM. Apparet. S O C. Prima uero quibus alia nõ præcedunt, quo pacto quam maxime res ipsas nobis ostendēt, si nomina esse debēt? Ad hoc mihi responde, si uoce & lingua caruissemus, uoluissimusq; res inuicem declarare, nonne perinde ac nunc muti, manibus capiteq; & cæteris membris significare tentauissimus? HERM. Haud aliter Socrates. S O C. Ergo supernũ quippiam ac leue demonstraturi, cœlum uersus manum extulissimus, ipsam rei naturam imitantes: inferiora uero & grauiã deiectione quadã humi innuissimus. quinetiã currentem equũ uel aliud quicquam animalium indicaturi, corporum nostrorum gestus figurasq; ad illorum similitudinem quamproxime quisq; finxisset. HERM. Necessariũ quod ais esse mihi uideatur. S O C. Hunc in modũ ut arbitror his corporis partibus ostensum esset, corpore uidelicet quod quisq; monstrare uoluerat imitante. HERM. Ita certe. S O C. Postquã uero uoce, lingua, & ore declarare uoluimus, nõne ita demum per hæc ostensio fiet, si per ea circa quodlibet, facta fuerit imitatio? HERM. Necessarium puto. S O C. Nomen itaq; est, ut apparet, imitatio uocis, qua quisquis aliquid imitatur, per uocem imitat & nominat. HER. Idem mihi quoq; uidetur. S O C. Nondum tamen recte dictum existimo. HERM. Quamobrẽ? S O C. Quoniam hos ouĩũ & gallorum cæterorumq; animalium imitatores fateri cogemur nominare eadem quæ imitantur. HERM. Vera loqueris. S O C. Decere id censes? HERM. Nequaquam, sed quænam õ Socrates imitatio nomen erit? S O C. Non talis imitatio qualis quæ per musicam fit, quamuis uoce fiat, neq; etiã eorundem quorum & musica imitatio est, neq; enim per musicam imitationem nominare uidemur. Dico autẽ sic: Adest rebus uox & figura colorq; plurimus. HERM. Omnino. S O C. Videtur mihi siquis hæc imitetur, neq; circa imitationes istas nominandi facultas cõsistere. hæc siquidem sunt partim musica, partim uero pictura. Innonne. HERM. Planẽ. S O C. Quid ad hoc? nonne essentiã esse cuiq; putas, quemadmodũ colori & cæteris quæ supra diximus? an nõ inest colori ac uoci essentiã quædam, & alijs omnibus quæcuncq; essendi appellatione sunt digna? HERM. Mihi quidem uidetur. S O C. Si quis cuiusq; essentiã imitari literis syllabisq; ualeret, nonne quid unumquodq; sit declararet? HERM. Maxime quidem. S O C. Quem hunc esse dices? superiores quidem partim musicum, partim pictorem cognominabas, hũc uero quomodo uocabis? HERM. Videtur hic mihi õ Socrates quem iamdiu quærimus nominandi autor. S O C. Si uerum hoc est, considerandum iam de nominibus illis quæ tu exigebas, *ῥῆσις*, id est fluxus, *ἰσῦα*, id est ire, *ῥῆσις*, id est detentione, utrum literis syllabisq; suis reuera essentiã imitantur, nec ne. HERM. Profus. S O C. Age uideamus nunquid hæc sola prima nomina sint, an sint & alia præter hæc. HER. Alia equidem arbitror. S O C. Consentaneum est, cæterum quis distinguendi modus unde imitari incipit imitator? Nõne quãdoquidem literis ac syllabis essentiã sit imitatio, præstat primũ elementa distinguere? quemadmodum qui rhythmis dant operam, elementorum primo uires distinguunt, deinde syllabarum tantum, rhythmõs tandem ipsos aggrediuntur, prius nequaquam. HERM. Vtiq;. S O C. An non ita & nos primo oportet literas uocales distinguere, postea reliquas secundum species, mutas & semiuocales? Ita enim in his eruditi uiri loquuntur, ac rursus uocales quidem, non tamen semiuocales, & ipsarũ uocalium species inuicem differentes. Et postquam hæc bene omnia discreuerimus, rursus inducere nomina, considerareq; si sunt in quæ omnia referuntur, quemadmodum elementa, ex quibus cognoscere licet & ipsa, & si in ipsis species continentur eodem modo sicut in elementis. His omnibus diligenter cogitatis, scire oportet afferre secundum similitudinem unumquodq;, siue unum uni sit ad mouendum, seu multa inuicem commiscenda: ceu pictores

Flores similitudinem uolentes exprimere, interdum purpureum duntaxat colore adhi-
 bent, interdum quemuis alium colorem, quandoque multos commiscunt, ueluti cum imagi-
 nem uiri quam similitam effingere uolunt, uel aliud quiddam huiusmodi, quatenus ima-
 go queque certis coloribus indiget. haud secus & nos elementa rebus accommodabimus, &
 unum uni, quocumque egere maxime uideatur: $\sigma\upsilon\mu\beta\omicron\lambda\alpha\varsigma$, id est coniecta conficiemus,
 quas syllabas uocant. Quas ubi iunxerimus, ex eisque nomina uerbaque constituerimus, rur-
 sus ex nominibus ac uerbis magnum iam quiddam & pulchrum & integrum construe-
 mus: & quemadmodum totum ipsum compositum pictura animal uocat, ita nos conte-
 xtum hunc integrum, orationem uel nominandi peritia, uel rhetorica fabricatam, uel alia
 quauis qua id efficiat arte. Imo non nos istud agemus. modum namque loquendo transgres-
 sus sum, quippe ueteres ita confluunt, si ita est constitutum. Nos autem oportet, si modo
 artificiose consideraturi sumus, ipsa omnia sic distinguentes, siue ut conuenit prima no-
 mina & posteriora sint posita, siue non, ita excogitare. Aliter autem conectere uidentur
 est o amice Hermogenes, ne forte sit error. HER. Fortem per Iouem o Socrates. S O C. Nun-
 quid ipse confidis ita te posse distinguere? Ego enim me posse diffido. HER. Multo igitur
 magis ipse diffido. S O C. Dimitemus igitur: an uis utcumque ualeamus experiamur, et si pa-
 rum quid horum nosse possumus, aggrediamur, ita tamen ut supra, dijs praefati: utque illis
 ediximus, nihil nos ueri intelligentes opiniones hominum de illis conicere: ita & nunc per-
 gamus nobis ipsi similiter praedicentes, quod si quam optime distinguenda haec fuissent,
 uel ab alio quopiam, uel a nobis, sic certe distinguere oportuisset: nunc autem, ut fertur,
 per uiribus ista nos tractare decebit. Admittis haec? uel quid ais? HER. Sic prorsus opinor.
 S O C. Ridiculum uisum iri o Hermogenes, arbitror, quod res ipsa imitatione per literas
 syllabasque facta manifestae fiat. Necessarium tamen: neque enim melius hoc habemus quic-
 quam, ad quod respicientes de ueritate primorum nominum iudicemus: nisi forte quemad-
 modum Tragici quoties ambigunt, commentitijs quibusdam machinamentis ad deos con-
 fugiunt, ita & nos ocysus rem expediamus, dicentes deos prima nomina posuisse, & idcir-
 co recte instituta fuisse. nunquid potissimum nobis hic sermo: an ille, quod ipsa a barbaris
 quibusdam accepimus? Nobis quippe antiquiores sunt barbari, uel quod ob uetustatem
 ita ea discerni nequeunt ut & barbari? Tergiuersationes haec sunt, & bellissimae quidem,
 illorum quicumque nolint de recta impositione primorum nominum reddere rationem. Ete-
 nim quisquis rectam primorum nominum rationem ignorat, sequentium cognoscere ne-
 quit. haec porro ex illis declaranda sunt, illa autem is ignorat. quin potius necesse est sequen-
 tium peritiam profitentem, multo prius & absolutius antecedentia comprehendisse, pos-
 seque ostendere, aliter autem scire debet se in sequentibus deliraturum. an aliter ipse censes?
 HER. Haud aliter Socrates. S O C. Quae ego sensi de primis nominibus, insolentia ridicu-
 laque admodum esse mihi uidentur, eaque tecum, si uelis, communicabo. Siquid uero tu melius
 inueneris, mecum & ipse comunica. HER. Efficiam. sed dic iam forti animo. S O C. Princi-
 pio ipsum quod uelut instrumentum omnis motus esse uidetur. Cur autem motus $\lambda\iota\nu\eta\sigma\iota\varsigma$ ap-
 pelletur, non diximus. patet tamen quod $\iota\epsilon\sigma\iota\varsigma$, id est itio esse uult. Non enim u quondam,
 sed e utebamur. principium autem ab $\lambda\iota\epsilon\upsilon$, id est ire, quod peregrinum nomen est, & $\iota\gamma\upsilon\alpha\iota$, id
 est ire significat. Quare si priscum eius nomen reperiatur in uocem nostram translatum,
 recte $\iota\epsilon\sigma\iota\varsigma$ appellabitur. Nunc autem ab $\lambda\iota\epsilon\upsilon$ nomine peregrino, & ipsius η conmutatione,
 & ν ipsius interpositione $\lambda\iota\nu\eta\sigma\iota\varsigma$ nuncupatur. Oportebat autem $\kappa\iota\epsilon\iota\nu\eta\sigma\iota\varsigma$ uel $\epsilon\iota\sigma\iota\varsigma$ dicere.
 $\sigma\iota\alpha\sigma\iota\varsigma$, id est statio, negatio ipsius $\iota\gamma\upsilon\alpha\iota$, id est ire esse uult. sed ornatus causa $\epsilon\pi\iota\sigma\iota\varsigma$ denomi-
 natur. Elementum itaque ipsum quod opportunum motus instrumentum, ut modo dicebam, uisum
 est nominum auctori ad ipsam lationis similitudinem exprimendam: passim itaque quod ad motus
 expressionem utitur. In primo quidem ipso $\rho\epsilon\upsilon$ & $\rho\omicron\upsilon$, id est fluere, fluxuque per literam ρ la-
 tionem imitatur, deinde in $\tau\rho\omicron\mu\omega$, id est tremore, & $\beta\alpha\chi\epsilon\iota$ aspero. item in uerbis huiusmodi,
 $\lambda\epsilon\pi\delta\eta$ percutere, $\theta\epsilon\delta\upsilon\epsilon\upsilon$ uulnerare, $\delta\rho\upsilon\kappa\eta$ trahere, $\theta\epsilon\upsilon\pi\eta\eta$ frangere eneruareque, $\lambda\delta\mu\alpha$
 $\tau\iota\delta\eta$ incidere, $\rho\epsilon\mu\delta\eta$ uacillare, irritare, & circumuersare. Haec omnia ut plurimum per ρ ad
 similitudinem motionis effingit. Mitto enim quod lingua in hac litera pronuntianda mini-
 me immoratur, quin potius concitatur. Quocirca ad istorum expressionem ipso quod potissimum
 usus fuisse uideat. Vtus est & ι , scilicet iota, ad tenuia quaeque per omnia maxime penetran-
 tia, idcirco $\iota\gamma\upsilon\alpha\iota$ & $\iota\epsilon\delta\alpha\iota$, id est ire progredi que per ι imitatur. Quae admodum per ψ , σ , ζ , quae
 E literae

litera uehementioris spiritus sunt, talia quaedam nominum autor exprimit, *ψυχρόν* frigidum, *ζέον* feruens, *σειεδον* concuti, & communiter *σεισμόν*, concussionē quassationemque quotiesque uehemens quippiam & spiritu plenum imitari uult nominum institutor, tales ut plurimum literas adhibet. Quinetiam ipsius *σ* cōpressionem ac *τ*, & linguæ uelut hærentis retractionem, per opportunā existimasse uidetur ad uinculi & stationis potentiā exprimendam. Et quia in *λ* proferendo maxime lingua prolabitur, idcirco per hoc uelut ex similitudine quadam nominauit *λεῖα*, id est lenia & *ὀλιδάνας* labi, & *ωλλῶδες* liquidum, *λιπερόν* pingue, cæteraque huiusmodi. Quia uero labentem linguam *γ* remoratur eo interiecto formauit *γλισχόν* lubricum, *γλυκό* dulce, *γλοιῶδες* uiscosum, lutulentum. Animaduertens quoque ipsius *ν* sonum imo in gutture detineri, eo nominauit *νῦδον* & *πᾶν ἔνδον*, id est quod intus est, & quæ intrinsicus sunt, ut res per literas repræsenteret. Ipsum uero *ω*, *μεγαλῶ*, id est magno tribuit & ipsum *κ* *μήκει*, id est longitudini, quoniam magnæ literæ sunt. in nomine autem *σρογγίλον*, id est rotundum, ipso *ο* indigens, *ο* ut plurimum miscuit. Eademque ratione cætera secundum literas ac syllabas rebus singulis accommodare uidetur nominum autor, signū nomenque constituens, ex his deinde species iam reliquas per similitudinem constituere. Hæc mihi Hermogenes recta uidetur esse nominū ratio, nisi quid aliud Cratylus hic afferat. HER. Etenim *ὦ* Socrates, sæpe me turbat Cratylus hic, ut à principio dixi, dum esse quandā asserit rectam nominū rationem, quæ uero sit, non explicat, ut discernere nequeam utrum de industria, nec ne ad eò sit obscurus. In præsentia igitur *ὦ* Cratyle, coram Socrate dicas, utrum placeant ea tibi quæ Socrates de nominibus prædicat, an præclarius aliquid afferre possis: quod si potes, adducas in medium, ut uel à Socrate discas, uel nos ambos erudias. CRAT. Videtur ne tibi Hermogenes facile esse tam breui percipere quod uis atque docere, nedum rem tantam, quæ maximum quid de maximis æstimatur? HER. Non mihi per Iouem, quinimò scite loquutum Hæliodum arbitror, quod opere præcium sit paruum paruo addere. Quare si quicquam licet exiguum perficere uales, ne graueris, sed & Socratem istum iuua, & me insuper. debes enim. SOC. Equidem *ὦ* Cratyle, nihil eorum quæ supra cōmemorauī, assererē. Nempe ut cunctis uisum est, cum Hermogene hoc indagauī. quocirca aude si quid melius habes, exprimere, tanquā sim libenter, quod dixeris, suscepturus. Neque enim mirarer si quid tu hisce haberes præclarius. Videris porro & ipse talia quaedam considerasse, & ab alijs didicisse. Siquid ergo præstantius dixeris, me inter discipulos tuos circa rectam nominū rationem unum connumerato. CRAT. Certe mihi *ὦ* Socrates, ut ais, curæ hæc fuerunt, ac fortè discipulum te efficerem. Vereor tamen ne contra omnino se res habeat. Conuenit mihi nunc idem erga te dicere, quod aduersus Aiace in sacris Achilles inquit. Generose, ait, Ajax Telamonie populorū princeps, omnia mea ex sententia protulisti. Ira tu quæ *ὦ* Socrates, nostra ex mente uaticinari uideris, siue ab Euthyphrone fueris inspiratus, siue Musa quaedam tibi pridem inhærens nunc te protinus concitauerit. SOC. O uir bone Cratyle, ego quoque sapientiam meam iam pridem admiror, neque nimis confido. quare examinandum quid dicam, existimo. Nam à seipso decipi grauissimum est. nimis enim periculosa res est, quum seductor abest nunquam, semperque deceptum proxime comitatur. Oportet itaque superiora frequenter animaduertere, & ut poeta ille ait, ante illa retroque conspiciere. Atqui & in præsentia uideamus quid à nobis sit dictum. Rectam diximus nominis rationem, quæ qualis quæque res sit, ostendit. Nunquid sufficienter esse dictū asserimus? CRAT. Ego quidem assero. SOC. Docendi igitur gratia nomina ipsa dicuntur? CRAT. Prorsus. SOC. An non & artem esse hanc dicimus, & ipsius artifices? CRAT. Maxime. SOC. Quos. CRAT. Quos à principio tu legum & nominum conditores cognominabas. SOC. Vtrum hanc artem similiter atque alias inesse hominibus, an aliter arbitramur? Id autem est quod uolo. pictores quidam deteriores sunt, quidam præstantiores? CRAT. Sunt. SOC. Nonne præstantiores opera sua pulchriora faciunt, figuras uidelicet animalium? cæteri contra? Aedificatores quoque similiter partim pulchriores, partim turpiores domos efficiunt? CRAT. Sic est. SOC. Nonne & legum ipsarū autores partim opera sua pulchriora, partim turpiora efficiunt? CRAT. Haud amplius istud admitto. SOC. Non ergo leges aliæ meliores, deteriores aliæ tibi uidentur. CRAT. Non. SOC. Neque etiā nomen ut apparet, aliud melius, aliud deterius impositum arbitraris. CRAT. Neque istud.

Iliados

S O C. Ergo omnia nomina recte posita sunt. CRAT. Quęcunque uidelicet nomina sunt.
 S O C. Quid de huius Hermogenis quod supra dictum est, nomine? Vtrum dicendū non
 esse illi istud impositum, nisi quod *ἔμυθ' γενέσθαι*, id est Mercurij generationis illi compe-
 rat? An impositum quidem, non tamen recte? CRAT. Neq; impositum esse ὀ Socrates,
 arbitror, sed uideri esse autem alterius cuiusdā nomen, cui natura inest quę nomine con-
 tinetur. S O C. Vtrum neque mentitur quisquis Hermogenem esse eum dicit? Neq; enim
 hoc est dubitandum, quin eum dicat Hermogenem esse, cum non sit. CRAT. Qua ratio
 ne id ais? S O C. Nunquid ex eo quod non datur dicere falsa, sermo tuus constat, & circa
 id uersatur? permulti nempe ὀ amice Cratyle, & nunc prædicant, & quondam asserue-
 runt. CRAT. Quo pacto ὀ Socrates, dum dicit quis quod dicit quod non est dixerit? An
 non hoc est falsa dicere, quę nō sunt dicere? S O C. Præclarior hic sermo amice, quām con-
 ditio mea & ætas exigat. Attramen mihi dicas, utrum loqui falsa non posse aliquis tibi ui-
 detur, fari autē posse? CRAT. Neq; fari. S O C. Ac etiā neq; dicere, neq; appellare, salu-
 tareq;? Quemadmodum si quis tibi obuius hospitalitatis iure manu teprehensens dicat
 Salue hospes Atheniensis, Smicrionis fili Hermogenes, ille loqueret ista, uel fari dicere
 tur, uel diceret, uel salutarer, appellaretq; ita, non te quidem, sed hunc Hermogenem, aut
 nullum? CRAT. Videtur mihi ὀ Socrates, incassum hæc iste uociferare. S O C. Sat habeo.
 utrū uera uociferat, qui ita clamat, an falsa? An partim uera, partim falsa? Nam hoc quo-
 que sufficet. CRAT. Sonare hunc ego dicam seipsum frustra mouentem, ceu si quis ara
 pulset. S O C. Animaduerte Cratyle, utrum quoquo modo conueniamus. Nōne aliud no-
 men, aliud cuius nomen est, esse dicis? CRAT. Equidem. S O C. Et nomen rei ipsius imita-
 tionem quandam esse? CRAT. Maxime omnium. S O C. Et picturas alio quodam modo re-
 rum quarundam imitationes? CRAT. Certe. S O C. Age uero, fortē ego quid dicas, non sa-
 tis intelligo, tu autem forsità recte loqueris. possumus has imitationes utraq; & picturas
 & nomina rebus his quarū imitationes sunt, attribuere, nec ne? CRAT. Possumus. S O C.
 Aduerte hoc in primis, nunquid possit aliquis uiri imaginē uiro, & mulieri mulieris tri-
 buere, & in alijs eodem pacto? CRAT. Sic certe. S O C. Num & contrā, uiri imaginem mu-
 lieri, & mulieris uiro? CRAT. Et hoc. S O C. An utraq; distributiones huiusmodi rectę
 sunt? uel potius altera, quę cuiq; proprium simileq; attribuit? CRAT. Mihi quidem uide-
 tur. S O C. Ne igitur ego ac tu cum simus amici, in uerbis pugnemus, aduerte quod dico.
 Talem ego distributionem in imitationibus utrisq; tam nominibus q̄ picturis rectā uo-
 co. & in nominibus nō rectam modo, sed ueram. Alteram uero dissimilis ipsius tributio-
 nem illationemq; non rectam, & in nominibus præterea falsam. CRAT. At uide ὀ Socra-
 tes, ne fortē in picturis duntaxat id contingere possit, ut quis male dispertiat, in nomini-
 bus autē minime, sed necessariū sit recte semper adscribere. S O C. Quid ais? quo ab illo
 hoc differt? Nōne fieri potest ut cuiusdam uiro quis obuius dicat, hæc tua figura est, osten-
 datq; illi fortē uiri illius figuram, fortē etiā mulieris? Ostendere, inquam, sensibus oculo-
 rum offerre. CRAT. Certe. S O C. Nōne iterum ut eidem factus obuiam dicat, nomen id
 tuum est? Imitatio quippe aliqua nomen est, quemadmodū & figura. Dico autē ita. Nōn
 ne licebit illi dicere, nomen hoc tuum est? deinde in aurē idem infundere, fortē eius imi-
 tationem dicendo quod uir est, fortē uero fœminę cuiusdā generis humani imitationē
 dicendo quod mulier? Non uidetur tibi hoc aliquādo fieri posse? CRAT. Concedere ti-
 bi uolo, ὀ Socrates, sic esto. S O C. Recte facis amice, ac si id ita se habet, controuersia iam
 tolletur. Porrò si in his huiusmodi quædā partitio sit, alterū uere loqui, alterū loqui falsa
 uocamus. Si hoc accidit, & possumus non recte nomina distribuere, & quę non propria
 sunt cuiq; reddere, similiter in uerbis aberrare licebit. Sin autem uerba nominaq; ita con-
 gerere datur, necesse est & orationes similiter. Oratio quippe, ut arbitror, est uerborum
 & nominum cōpositio. Quid ad ista Cratyle? CRAT. Quod & tu, probe namq; loqui ui-
 deris. S O C. Quinetiā si prima nomina ad literas ipsas quadā imitatione referimus, cōtin-
 gere potest in his quemadmodū in picturis, in quibus accidit ut congruas omnes figuras
 coloresq; adhibeamus. Itemq; ut non omnes, sed partim superaddamus, partim subtraha-
 mus, pluraq; & pauciora exhibeamus. Nōne fieri hoc potest? CRAT. Proculdubio. S O.
 Qui cōuenientia omnia tribuit, pulchras literas & imagines reddit. Qui uero addit, uel au-
 fert, literas quidem ac imagines & ipse facit, sed malas. CRAT. Nempe. S O C. Qui autem

per literas ac syllabas rerum essentiam imitatur, nonne eadem ratione si competētia omnia tribuit, pulchram imaginem efficit? Id autem nomen existit, si autem in paucis deficiat uel excedat, imago quidem efficitur, sed non pulchra: Quamobrem nomina quaedam bene instituta erunt, quaedam contra. CRAT. Fortē. SOC. Forsitan ergo nominum hic bonus erit artifex, ille malus. CRAT. Profecto. SOC. Nonne huic nomen erat nominum cōditor? CRAT. Plane. SOC. Erit itaq; in hoc quemadmodū in ceteris artibus cōditor nominum bonus unus, alius uero non bonus, si modo superiora illa inter nos constant. CRAT. Vera hæc sunt. Verum cernis ō Socrates, quotiens has literas α & β & γ quoduis elementorū nominibus per artē grammaticam attribuimus, siquid auferimus, uel addimus, uel etiam permutamus, quod nomen quidem scribimus, non tamen recte, imō uero id nullo modo scribimus, quin potius statim aliud quiddā est, cū primum horū aliquid patitur. SOC. Videndū Cratyle, ne fortē minus recte hoc pacto consideremus. CRAT. Quo pacto? SOC. Fortassis quæcūq; aliquo ex numero constare uel non cōstare necesse est, id quod ais perpetiuntur, quemadmodū decem, aut quiuis alius numerus. Nam quilibet numerus quocūq; addito uel ablato, alius statim efficitur. Fortē uero qualitatis cuiuslibet & imaginis haud eadē ratio est, sed diuersa. Neq; enim omnia imago habere debet quæcūq; illud cuius imago est, si modo est imago futura. Animaduerte num aliquid dicam. An duo quaedam hæc erunt, Cratylus uidelicet, & ipsius imago, si quis deorum nō modo colorem tuum figuramq; expresserit, ut pictores solent, sed interiora quoque omnia similia tuis effecerit, mollitiem eandem, caloremq;, motum, animā, sapientiā, & ut breui complectar, talia prorsus effinxerit omnia, qualia tibi insunt? Vtrum, inquā, alterum istorum Cratylus erit, alterum Cratylī ipsius imago? An Cratylī potius gemini? CRAT. Cratylī ō Socrates, ut arbitror, duo. SOC. Cernis amice aliam imaginis rationem esse quærendam, quàm illorum quæ paulo ante diximus? neq; cogendum esse siquid uel additum, uel ablatum fuerit, ut non amplius sit imago? An non sentis quantū deest imaginibus, ut eadem habeant quæ & illa quorū imagines sunt? CRAT. Equidem. SOC. Ridiculum aliquid Cratyle ex nominibus contingeret his quorum nomina sunt, si prorsus illis similia redderentur. Gemina quippe omnia fierent, neutrumq; illorū utrum esset potius dici posset, res' ne ipsa an nomen. CRAT. Vera loqueris. SOC. Ingenue itaq; fatearis ō uir generose, nominum aliud bene, aliud contra positum esse: neq; cogas omnes literas continere, adē ut penitus tale sit, quale & id cuius est nomen: sed mitte literā quoq; minus congruam afferri quādoq; si literam, & nomen similiter in sermone: si in sermone nomen, sermonem insuper nequaquā conuenientem rebus tribui, & rem ipsam nihilominus nominari diciq;, quoad rei ipsius cuius sermo est figura, insit: quemadmodū in elementorum nominibus quæ nuper ego & Hermogenes cōmemorauimus, si recordaris. CRAT. Recordor equidem, SOC. Bene hercle igitur quādoq; hoc inerit, quāuis non omnia conuenientia prorsus adsint, dicetur. bene quidem, cum omnia: male uero, cum pauca. Dicit itaq; ō beate, mittamus, ne quemadmodū qui in Aegina noctu circumuagatur, sero iter peragūt, ita & nos hoc pacto ad res ipsas reuera serius quā debeat, peruenisse uideamur, uel salutem aliam quādam exquiras rectam nominis rationem, neq; confitearis declarationem rei literis ac syllabis factā, nomen esse. Porro si ambo hæc dixeris, tibi ipse constare & consentire non poteris. CRAT. Videris mihi probe loqui ō Socrates. at que ita pono. SOC. Postquam de his consentimus, quod restat discutiamus. Si bene nomen positum esse debet, oportere diximus literas sibi cōuenientes inesse. CRAT. Plane. SOC. Conuenit autem ut literæ rerum similes insint. CRAT. Omnino. SOC. Quæ igitur recte sunt posita, ita posita sunt. Siquid autem non recte positum est ut plurimum quidem ex conuenientibus similibusq; literis constat, si quidem imago est, habet autē & aliud quid non conueniens, propter quod non rectū est, neq; recte nomen est institutū. Sic'ne an aliter dicimus? CRAT. Nihil est ō Socrates, ut arbitror, contendendū: neq; enim mihi placet, ut nomen quidem esse dicatur, non tamē recte positū. SOC. Vtrum hoc tibi non placet, quod nomē rei ipsius declaratio sit? CRAT. Placet. SOC. At uero nomina partim ex primis constituta esse, partim esse prima non probe dictū putas? CRAT. Probe. SOC. Enim uero prima si quorundā declarationes esse debent, habes'ne modū commodiorē quo id fiat, q̄ si talia fiāt, qualia illa sunt quæ declarari uolumus? An modus iste potius tibi placet?

bi placet, quē Hermogenēs aliq̄ plurimi tradunt, quod uidelicet nomina conuentiones quaedam sint ijs qui ita cōstituerunt, ac res ipsa prācognouere, aliquid referentes: recta q̄ nominis ratio in cōuentione consistat, neq̄ intersit utrum quis ita ut nunc statutū est decernat, an contrā: ut uidelicet σ , quod nunc ρ paruū uocatur, σ magnum cognominetur, ω uero quod modo ω magnum, ω paruū dicatur? Vter istorum magis tibi modus placet? CRAT. Præstat omnino σ Socrates, similitudine referre quod quis ostendere uult, q̄ quouis alio. SOC. Scite loqueris. Nōne si nomen rei simile est, necesse est elemēta ex quibus prima nomina cōponuntur, natura ipsa rebus esse similia? Sic autem dico: an aliquis quandoq̄ picturā q̄ suprà diximus, rei cuiusquā similem effinxisset, nisi colores ipsi quibus cōstat imago, essent natura rei illius similes quam pictoris studium imitatur? An nō impossibile? CRAT. Impossibile plane. SOC. Eadem ratione nomina ipsa nunq̄ alicuius similia fierent, nisi illa quibus nomina cōponuntur, similitudinem aliquam haberent earum rerū, quarum nomina imitationes sunt. Ea uero quibus constant nomina, elementa sunt. CRAT. Sane. SOC. Iam tu sermonis eius esto particeps, cuius nuper Hermogenēs. An recte dicere tibi uisi sumus, quod ipsum ρ lationi, motui, asperitati congruit? CRAT. Recte mihi quidem. SOC. Ipsum autē λ leni & molli, ac cæteris quæ narrauimus? CRAT. Profecto. SOC. Scis ne quod idem, id est asperitas ipsa nobis quidē σ κληρότης uocatur, Eretrienſibus uero σ κληρότης? CRAT. Vtiq̄. SOC. Vtrū ambo hæc ρ & σ , eidem similia uidentur, idemq̄ ostendūt tam illis per ipsius ρ determinationē, quam nobis per σ nouissimū, uel alteris nostrum nihil referunt? CRAT. Vtrisque plane demonstrant. SOC. Vtrum quatenus similia sunt ρ & σ , uel quatenus dissimilia? CRAT. Quatenus similia. SOC. Nunquid penitus similia sunt, ad lationē æque significandā? quin & ipsum λ iniectum, cur non contrariū asperitatis ipsius significat? CRAT. Fortē non recte iniectū est σ Socrates, quamadmodū ea quæ tu in superioribus cum Hermogene hoc tractabas, dum & auferebas & inferebas literas ubi maxime oportebat. Ac recte mihi facere uidebaris. & nunc forte pro λ , ρ apponendū est. SOC. Probe loqueris. Quid uero nunc ut loquimur, nihil percipimus inuicē, quando quis σ κληρόν pronunciat? neq̄ tu quid nunc ego dicā, intelligis? CRAT. Intellego equidem propter consuetudinē. SOC. Ouir lepidissime, cum consuetudinē dicis, quid aliud præter conuentionem dicere putas. An aliud consuetudinē uocas, quam quod ego cum id pronuncio, illud cogito, tu quoq̄ quod ipse cogitē percipis? Non hoc dicis? CRAT. Hoc ipsum. SOC. Si id me pronunciantē cognoscis, per me tibi fit declaratio, ex dissimili uidelicet eius quod ipse cogitans profero: quādoquidē ipsum λ dissimile est eius quo tu σ κληρότητα, id est asperitatem uocas. Si hoc ita se habet, profecto ipse ad id te ipsum assuefacis, & ex hac conuentione rectam tibi nominis rationem proponis, postq̄ tibi idem tā dissimiles q̄ similes literæ repræsentāt propter ipsum consuetudinis & conuentionis accessum. Sin autem consuetudo conuentio minime sit, haud adhuc recte dici poterit similitudinē esse declarationem, imò cōsuetudinē dicere oportebat. Siquidē ex similitudine & dissimilitudine consuetudo declarat. His utiq̄ concessis, σ Cratyle (nempe silentiū tuum pro cōcessionē ponam) necesse est consuetudinē aliquid conuentionēq̄ cōiungere, conferreq̄ ad eorū quæ sentimus & loquimur expressio nem. Nam si uelis, optime uir, ad numerorū considerationem descendere, quo pacto speras, adeò propria reperitur te nomina ut singulis numeris simile nomen attribuas, si nō permiseris cōcessionē tuam, conuentionemq̄ autoritatē aliquam circa nominū rationem habere? Mihi quidē et illud placet, ut nomina quoad fieri potest, rebus similia sint. Vereor tamen ne fortē, ut dicebat Hermogenes, tenuis quodāmodo sit istius similitudinis usurpatio, cogamurq̄ & onerosa hac re, cōuentione uidelicet uti, ad rectā nominum rationem: quoniā tunc fortē pro uiribus optime diceretur, cum uel omnino, uel maxima ex parte similibus, id est cōuenientibus diceremus, turpissime uero cū contrā. Hoc autē post hæc insuper mihi dicas: quā nobis uim habēt nomina, quid ue pulchrū per hæc effici nobis asserimus? CRAT. Docere mihi quidē nomina uident, σ Socrates, idq̄ simpliciter asserendū, quod quisquis nomina scit, & res itidē sciat. SOC. Fortē σ Cratyle, tale quiddam dicis, q̄ cū nouerit aliquis quale sit nomē, est autē tale qualis & res existit, rem quoq̄ ipsam agnosceret, quandoquidē nominis est res similis. Ars autē una eademq̄ est omnium inter se similia. Hac ratione inductus dixisse uideris, quod quisquis nomina cognoscit, res

quoque ipsas agnoscat. CRAT. Vera loqueris. SOC. Age, uideamus quis modus docenda-
rum rerum iste sit, quem ipse nunc dicis, & utrum alius praeterea sit, hic tamen potior ha-
beatur, uel alius praeter hunc nullus. utrum istorum potius arbitraris? CRAT. Hoc certe,
quod nullus uidelicet alius sit, sed hic solus & optimus. SOC. Vtrum uero & res ipsas ita
reperiri censes, ut quicumque nomina reperit, ea quoque quorum nomina sunt, inueniat? An
quaerendum potius alium modum quendam, huncque discendum? CRAT. Maxime omnium se-
cundum ista hunc ipsum & quaerendum & inueniendum. SOC. Age, ita consideremus, o
Cratyle: si quis dum res inuestigat, nomina ipsa sequitur, rimaturque quale unumquodque uult
esse, uides quod maximum deceptionis periculum subit? CRAT. Quo pacto? SOC. Quoniam
qui principio nomina posuit, quales esse res opinatus est, talia quoque nomina, ut diceba-
mus, effinxit. Nonne ita? CRAT. Ita prorsus. SOC. Si ergo ille non recte sensit, & ut sensit,
instituit, nonne & nos sequentes eius uestigia deceptos iri existimas? CRAT. Haud ita est
immo necesse scientem fuisse illum qui nomina posuit. Aliter autem, ut iam dudum dicebam,
nomina nequaquam essent. Euidentiissimo autem argumento id esse tibi potest, haud a ueri-
tate aberrauisse nominum auctorem, quod si male sensisset, nequaquam sibi ita omnia consona-
rent. An non aduertisti & ipse, cum diceres omnia in idem tendere? SOC. Nihil ista o bo-
ne Cratyle, ualet defensio. Quid enim mirum est, si primo deceptus nominum institutor, se-
quentia rursus ad primum uel quadam traxit, & ipsi consonare coegit? Quemadmodum circa
figuras interdum exiguo quodam primo ignoto falsoque existente, reliqua deinceps multa
inuicem consonant. Debet enim quisque circa rei cuiusque principium statuendum, differere
multa, diligentissimeque considerare, utrum recte decernat, nec ne. quo quidem sufficien-
ter examinato, caetera iam principium sequi debent. Miror tamen, si nomina sibi met con-
gruunt. Consideremus iterum quae supra retulimus. diximus profecto ita nomina essen-
tiam significare quasi omnia currant, ferant & defluant. Ita ne significare censes? CRAT.
Ita certe. & recte quidem. SOC. Videamus itaque ex illis aliqua repetentes. Principio nome-
n hoc *ἄδισήμω*, id est scientia ambiguum est, magisque significare uidetur, quod *ἰσῆσις*, id est
sistit in rebus animam, quod cum rebus pariter circumfertur: rectiusque esse uidetur, ut
principium eius ut nunc *ἄδισήμω* dicamus, quod per e ipsius eiectionem, & pro e, i potius
adiiciamus. Deinde *βιβαιο*, id est firmum dicitur, quoniam *βασίς* & *πίσις*, id est
firmamenti, & status potius quam lationis est imitatio. Praeterea *ἰσοεῖα* ad forte signifi-
cat quod *ἰσῆσις* & *ῥοῦ*, id est sistit fluxum, & ipsum *πίσις*, id est credendum, *ἰσῆσις*, id est fir-
mare omnino significat. Quinetiam *μνήμη*, id est memoria, ostendit prorsus quod in anima
non agitatio est, sed *μονή*, id est quies, stabilisque permansio. Atqui si quis nomina ipsa obser-
uet *ἄμαρτία* & *συμφορά*, id est error & contingentia casusque, idem uidebunt inferre, quod
σώσις & *ἄδισήμω*, id est intelligentia atque scientia, & caetera nomina quae praclaris sunt
rebus imposita. Item *ἄμαθία* & *ἀνολασία*, id est incitia & intemperantia, proxima his ui-
dentur. *ἄμαθία* quidem importare uidetur, *ἄμα θεῷ ἰόντες πορείαν*, id est simul cum deo eun-
tis progressum. *ἀνολασία* uero omnino quandam ipsarum rerum *ἀνολοβίαν*, id est perse-
cutionem atque congressum. Atque ita quae rerum turpissimarum nomina esse putamus, nomi-
num illorum quae circa pulcherrima sunt, quae simillima uidebuntur. Arbitror & alia multa re-
periri posse, si quis ad haec incumbat, ex quibus iterum iudicabit nominum auctorem non cur-
rentes delatasque res, immo stabiles indicare. CRAT. Verumtamen multa o Socrates, secundum
agitationis significationem uides illum constituisse. SOC. Quid agemus o Cratyle? Nun-
quid suffragiorum calculorumque instar nomina ipsa dinumerabimus? atque ad hanc norma-
de recta ratione nominum iudicabimus, ut ea tandem uera sint, quibus significationes plu-
rium nominum suffragantur? CRAT. Haud decet. SOC. Non certe amice. Sed his iam
omissis, redeamus illuc unde digressi sumus. Dixisti nuper, si recordaris, necessarium esse,
illum qui nomina statuit, praenouisse ea quibus nomina tribuebat: peritas adhuc in senten-
tia, nec ne? CRAT. Adhuc. SOC. Nunquid & illum qui prima nomina posuit, nouisse ais
dum poneret? CRAT. Nouisse. SOC. Quibus ex nominibus res uel didicerat, uel inuene-
rat, quando necdum prima nomina fuerant instituta? cum dictum sit impossibile esse res uel in-
uenire, uel discere, nisi qualia nomina sint, didicerimus, uel ipsi nos inuenerimus. CRAT.
Videris mihi non nihil o Socrates, dicere. SOC. Quo igitur pacto dicemus eos scientes
nomina posuisse, uel legum & nominum conditores ante positionem cuiuslibet nominis
extitisse

Circa prin-
cipium sta-
tuendum dif-
ferere multa
oportet

extitisse, eosque res antea cognouisse, siquidem non aliter quam ex nominibus disci res possint? CRAT. Reor equidem Socrates uerissimum eum esse sermonem quo dicitur excellentiorem quandam potentiam quam humanam prima rebus nomina praeuuisse, quo necessarium sit ut recte fuerint distributa. SOC. Nunquid putas contraria sibi ipsi posuisse nomina autorē si dāmon aliquis uel deus extitit? an nihil tibi supra dixisse uidemur? CRAT. Fortē nondum alterum istorum nomina erant. SOC. Vtra igitur erant uir optime? num quae ad statum uergunt? an quae ad motum potius? Neque enim, ut modo diximus, multitudine iudicabitur. CRAT. Sic decet Socrates. SOC. Cum itaque dissentiant contendantque de ueritate inuicem nomina, & tam haec quam illa uero propinquiora esse se afferant, cuius ad normam diiudicabimus? Quō nos uertemus? Neque enim ad alia nomina confugiemus, quia praeter haec nulla. Verum alia quaedam praeter nomina quaerenda sunt, quae nobis ostendant absque nominibus, utra istorum uera sint, rerum uidelicet monstrantia ueritatem. CRAT. Ita mihi uidetur. SOC. Si haec uera sunt Cratyle, possunt, ut uidetur, res sine nominibus percipi. CROT. Apparet. SOC. Per quid potissimum aliud speras res ipsas percipere? Nonne per quod consentaneum ac decens est? per mutuam illarum communionem, scilicet si quo modo inuicem cognatae sunt, & per se ipsas maxime. Quod enim aliud est ab illis, aliud quiddam non illas significat. CRAT. Vera loqui uideris. SOC. Dic obsecro nonne iam saepe concessimus, nomina quae recte posita sunt, similia illorum esse quorum sunt nomina, rerumque imagines esse? CRAT. Concessimus planē. SOC. Si ergo licet res per nomina discere, ac etiam per se ipsas, quae praestantior erit lucidiorque perceptio? Num si ex imagine cogitetur, & imago ipsa utrum recte expressa sit, & ueritas cuius haec est imago? An potius si ex ueritate tam ueritas ipsa quam ipsius imago, nunquid decenter imago ad eam fuerit instituta? CRAT. Si ex ueritate. SOC. Qua ratione res uel per doctrinam uel per inuentionē comprehendendae sint, iudicare, maioris quam meum ac tuū sit, ingenij opus esse uidetur. Sufficiat autem nunc inter nos constituisse quod non ex nominibus, immo ex se ipsis potius discendae quaerendaeque sunt. CRAT. Sic apparet o Socrates. SOC. Animaduertamus & hoc praeterea, ne multa haec nomina in idem tendentia nos decipiant, cum qui illa imposuerunt, currere omnia semper fluereque putauerint, atque ea consideratione posuerint: uidentur nempe mihi ita existimasse: quorum tamē opinio si talis extitit, falsa habenda est. profecto illi uelut in quadam delapsi uertiginem, & ipsi uacillant iactanturque, & nos in eadem rapientes immergunt. Considera uir mirifice Cratyle quod ego saepe numero somnio, utrum dicendū est esse aliquid ipsum pulchrum ac bonum, & unum quodque existentium ita, nec ne. CRAT. Mihi quidem o Socrates esse uidetur. SOC. Illud igitur ipsum consideremus, non si uultus quidam aut aliquid taliū pulchrum est, quippe haec omnia fluunt: sed ipsum pulchrum dicimus, nonne semper tale quale est perseverat? CRAT. Necessē est. SOC. Nunquid possibile est ipsum recte denominare si semper subterfugit, ac primo quid illud sit deinde quale sit dicere? uel necessariū est, dum loquimur aliud ipsum statim fieri, iugiterque dif fugere, nec tale amplius esse? CRAT. Necessarium. SOC. Quo pacto aliquid illud erit, quod nunquam eodem modo se habet? Si enim quandoque eodem modo se habet, eo in tempore minime permutatur: sin autem semper eodem modo se habet, idemque existit, quo modo transit uel mouetur, cum ideam suam non deserat? CRAT. Nullo pacto. SOC. Praeterea à nullo cognosceretur. dum enim cognitura uis ipsum aggredieretur, aliud alienumque fieret. quare quid sit aut quale cognosci non posset. nam cognitio nulla ita res percipit, ut nullo modo se habentem percipiat. CRAT. Est ut ais. SOC. Sed neque cognitionem ipsam esse affirmandū est o Cratyle si decidunt omnia, nihilque permanet. Si enim cognitio ex eo quod cognitio est non decidit, permanebit semper, ac semper erit cognitio: sin autem cognitionis species ipsa discedit, simul & in aliam cognitionis speciem delabatur, neque cognitio erit. Quod si perpetuo migrat, semper non erit cognitio. Atque hac ratione neque quod cogniturum est, neque quod cognoscendum, semper erit. Sin autem semper est quod cognoscit, est quod cognoscitur, est pulchrum, est & bonum, estque denique existentium unūquodque quae in praesentia dicimus, fluxus lationis similia non uidentur. Vtrum uero haec ita sint, an ut dicebant Heracliti sectatores, alijque permulti, haud facile discerni potest. Neque hominis sanae mentis est seipsum animumque suū nominibus credere,

& autorem nominum sapientem asseuerare, atq; ita de seipso rebusq; omnibus male sentire, ut putet nihil integrum firmumq; existere, sed omnia uelut fictilia fluere atq; concidere, & quemadmodum homines destillationibus capitis egrotantes, similiter quoq; res ipsas affici iudicet, adeo ut destillatione & fluxu omnia comprehendantur. Fortè ò Cratyle ita est, fortè etiã aliter: forti animo & diligenti studio inuestiganda res est. neq; enim facile assentiendum. Iuuenis adhuc es, atque tibi sufficit ætas. Et siquid inueneris indagando, mihi quoq; impartiri debes. CRAT. Nauabo operam Socrates. Ac certe scito me etiam in præsentia non torpere, immo cogitãti mihi & multa animo reuoluenti multo magis ita ut dicebas ipse, quàm ut Heraclitus, res sese habere uidentur. SOC. Deinceps amice postquam redieris me doceto. Nunc autem ut constituisti, in agrum perge. Atqui & Hermogenes hictē comitabitur. CRAT. Fiet ut mones Socrates. Verum tu quoque iam de his cogita.

ARGUMENTVM MARSILII FICINI IN GORGIAM

VM duo quædam in animo potissima sint, cognitio & affectus, cognitionem quidē sophistæ sub ueritatis specie ad falsã detorquent, affectum uero populares poetæ sub concinnæ uoluptatis esca in dissõnas perturbationes sepe præcipitant. Oratores deniq; populares tum cognitionē falsis decipiunt coniecturis, tum affectum in motus uarios concitant. Quapropter cum horum operamentes hominũ, tum falsis opinionibus, tum perniciosis affectibus egrotare cogantur, Plato humanorum medicus animorũ nos à sophistis quidem omnino, ab oratoribus quoq; atq; poetis quodammodo procul abducit. profecto sophistas & undiq; & omnes exterminat: poetas autem neq; omnes, sed illos qui uel turpia de dijs & fingunt, uel perturbatos animos ærius imitantur & reserunt: neq; undiq; sed ex urbe, id est ex iuuenum ignorantumq; turba, qui in perturbationes admodum sunt procliuēs, & allegoricum poetarũ nõ penetrant sensum. Quamobrem in libris De republica poetas iubet uel expelli, uel cogi de deo honeste loqui, neq; perturbationibus audientes assuescere, sed & diuinos hymnos canere, & leges patrias magnorũq; gesta uirorũ grauitè recensere. Sed ut reuertamur ad oratores, hos quoq; non omnes Plato uituperat, sed eos duntaxat, qui ad id incumbunt assidue, ut quicquid libuerit, quacumq; ualeant ratione audientibus persuadeant absq; delectu, siue malum id est, siue bonũ, seu falsa sit ratio seu uera, uel conuictio, uel concitatio, uel coniectura. Quale fuerat Lysia Thebani, atq; Tisia, necnõ Gorgia Leontini propositum. Antepone uero alijs Periclem in Phædro atq; Isocratem, propterea quod eloquentiam cum philosophia cõiunxerint. Additq; legitimũ oratorem oportere rerũ intelligere rationes, morum leges, uerborũ uires, naturas ingeniorum, uerbaq; certa quadã ratione componere ingenijs audiētium quoad fieri potest accommodata, cõmunis boni persuadendi gratia: neq; tam ad id incumbere, ut ea quæ dicis hominibus grata sint, quàm ut accepta deo. Eum uero qui Tisia Gorgiaq; more non ueritatem ipsam atq; iustitiam, sed coniecturam turbæ duntaxat uerisimilem probabilemq; sequitur, tanquam hominẽ ciuitati ante alios noxiũ detestatur, quasi eloquentia sine sapientia sit ensis acutus in manibus furiosi. Duos autem exagitat ante alios, Lysiam quidem in Phædro, hic uero Gorgia. Nam quanto maioris autoritatis erant, tanto periculosiores erant. Adducitur hic in mediũ & Polus orator Gorgiae sectator, & Callicles eorum astipulator. Socrates autem primo per Chærephontem agit familiarem suum, & id quidem aduersus Polum. Deinde ipse per se cõtra Gorgiam. Quoniã uero hi in aliarum rerum rationibus assignandis apud populum mirum in modum gloriari solebant, ostenditur eos, ut ipsis omnis adimatur fides, nescire suæ professionis rationes afferre. Interrogatus enim Polus quæ sit ars Gorgiae, cum debuisset eam solum per necessaria definire, & quæ sit explicare, per superflua circũscripsit & qualis, & id quidē affectato nimium stylo, quo uti consueuisset, in Phædro ubi de oratorum stylis agitur, confirmatur. Deinde interrogatus ipse Gorgias quæ sit ars eius, inepta quadã iactantia respondit esse rhetoricam. Rogatur deinceps quid sit rhetorica definire. Meminisse uero debemus rem quamlibet in eo quod ipsa est, partim quidē cum rebus alijs conuenire, partim uero differre: atq; id per quod conuenit nominari genus: per quod discrepat, differentiam. hinc fit, ut definitio quæ id ipsum quod res est comprehendit, per genus eiusmodi, differentiamq; debeat assignari. Gorgias ergo utpote qui artem suam nesciat definire, genus ipsius et id quidem inepte profert. Differentiam uero quam mox in eadem responsione unã cum genere debebat adducere, uix tandem post multas interrogationes extorquente Socrate in medium afferre cõpellitur. Principio respondet rhetoricam esse artẽ circa sermones. Et quoniam aliæ quoq; sunt similes, interrogatur circa quos quales uel sermones, ut qua in re ab alijs artibus differat, discernatur. Respondet autẽ circa sermones qui dicendi uim præstant, iterum id alijs artibus est commune. unde rursus adiungere cogitur, rhetoricam uersari quàm plurimum circa sermones, uimq; dicendi. Sed quoniam id quoq; commune cum multis, urgetur iterum addere circa sermones, scilicet de rebus maximis. Cum uero & id cõmune, iam nescio quid distinctius afferre compellitur, id est per oratoriam nos consequi ut nulli seruiamus, sed alijs dominetur, atq; esse oratoriam artẽ persuas-